

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan sredo, izmislj nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oglasila se plačuje od peterostopne petit-vrste po 12 h, če se oglasila tiska enkrat, po 10 h, če se tiska dvakrat in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravlništvo je v Knafovih ulicah št. 5. in sicer uredništvo v I. nadst., upravlništvo pa v pritličju. — Upravlilstvu naj se blagovoljivo pošiljajo naročnine, reklamacije, oglasila, t. j. administrativne stvari.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Uredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10. h.

Upravlništva telefon št. 85.

Roko proč od naše posesti!

Naša deželna vlada, ki je v službi najstrupenejšega nemško-nacionalnega šovinista, si je vplela v glavo misel, da mora uničiti prvi slovenski srednješolski zavod v Ljubljani in postaviti na njegovo mesto nov steber onemu mostu, ki ga zida v zadnjem času posebno marljivo minister Prade v družbi svojih kolegov v ministrstvu. Vsa važnejša in boljša uradniška mesta morajo zasesti strastni nemški nacionalci, Slovenci sme biti na svoji zemlji le ponižen sluga, kateremu se po 40letnem službovanju podeli svetinjska, če je priden. Na prvi slovenski gimnaziji v naši beli Ljubljani hoče Marchet, katerega njegovi rojaki kot poslanca odločno odklanjajo, nastaviti kakih petnajst Binderjev, ki bi naj prilivali trhlenu drevesu piškavega ljubljanskega nemštva; slovenski profesorji bodo pa smeli poučevati le na nižji gimnaziji v b in c oddelkih, na višji gimnaziji bode naša mladina, trideset dijakov vsega zavoda, izročena na milost in nemilost nemškemu zagrezenemu. Za 100—200 krajskih nemških in nemškutarških učencev hoče naša pravična avstrijska vlada imeti dve popolni nemški gimnaziji, eno v Kočevju in eno v Ljubljani.

Če je kaka šola v Avstriji kje nepotrebna, tedaj je gotovo druga nemška gimnazija v deželi Kranjski, ki ima svojo slovensko zgodovino in svoje slovenske tradicije, hoče vlada demoralizirati, da bi ustregla šovinizmu tujih agitatorjev, ki so prišli v deželo s trebuchom za kruhom. Če je kaj ponosa in kaj moči v našem narodu in v njegovih poslancih, se mora ta peklensko zlobna nakana preprečiti! Ob tla se mora vreči sistem naše deželne vlade, ki na tako predrzen način izživa slovensko narodno zavest in sega po naših starih pravicah. Prva ljubljanska gimnazija je bila in mora ostati prvi slovenski učni zavod, ki ga mora voditi domačin, pošten in zaveden Slovenec, ne pa kak privrancen!

Kdor je opazoval in zasledoval vse faze dolgotrajne borbe, ki jo vodimo za ravnateljsko mesto na I. ljubljanski gimnaziji, se je pač prepričal, da se vse niti tistih spletk, ki skušajo z vsemi sredstvi — z nasil-

stvom in pretkano zahrbtnostjo spraviti prvo ljubljansko gimnazijo v nemške roke in v nemško posest, stekajo v vladno palačo na Bleiweisovi cesti. Kakor sta Proftovo afero svojevoljno povzročila Schwarz in Kaltenegger, ustrežajoč s tem edino želji tiste peščice maloštevilne kranjske nemškutarije, ki se zbira v ljubljanski kazini, tako je treba tudi izumitelje famoznega načrta o ustanovitvi samostojnih slovenskih nižjih razredov na I. ljubljanski gimnaziji po celjskem vzoru iskati v palači c. kr. deželne vlade na Bleiweisovi cesti.

Prvotna nakana dvojice Schwarz-Kaltenegger, spraviti na ravnateljsko mesto v Ljubljani zloglasnega Klementa Profta se je vsled čuječnosti slovenskega časopisja in vsled ljutega odpora, ki se je z elementarno silo pojavil v slovenski javnosti, klavrno izjalovila, ker je centralna vlada, videč velikansko ogorčenje na Slovenskem radi Proftove afere, pustila Schwarzja v zadnjem hipu na cedilu. Na Dunaju imajo sicer principe, da se ne sme nikdar dovoliti, da bi se blamiral kak deželni šef.

No, v slučaju Proft so se izneverili temu načelu, brez dvoma, ker so se ustrašili posledice.

Schwarzja je desaovirala centralna vlada in baš ker sicer to ni v navedi, je deželni predsednik tembolj čutil svojo blamažo, ki so mu jo povzročili gospodje na Dunaju. Zato se je sklenil kruto maščevati.

Ker so bili Slovenci toli drzni, da niso mirno trpeli, da bi postal ravnatelj ljubljanske gimnazije Schwarzov proteže Proft, naj bi se I. gimnazija v kazen zato spremenila v docela nemški zavod, kjer bi naj odslej nemejeno gospodarili nemški profesorji, dočim bi se naj slovenske paralele pretvorile v samostojne razrede brez življenske sposobnosti. In na to dela sedaj Schwarz v družbi s Kalteneggerjem z vso silo in z vsem aparatom, ki mu je na razpolago.

On ve dobro, da bi ubil preje cvetoči zavod, čim se mu posreči izvesti svoj načrt, takisto tudi ve, da bi bila taka od njega nasvetovana preureditev I. gimnazije stokrat hujši udarec za Slovence, kakor če bi zavod dobil nemškega ravnatelja.

In prav radi tega napenja vse moči, da bi srečno izvedel započeto svoje delo, da bi se pred javnostjo rehabilitiral od blamaže, ki jo je do-

živel v Proftovi aferi, in da bi se ob enem osvetil Slovincem, ki so mu v isti aferi prekrizali račune in zmedli načrte.

A vse kaže na to, da je Schwarz tudi to pot našel poslušna ušesa pri vladi na Dunaju.

Nam je prav, ako se gotovi krogi hočejo za vsako ceno igrati z ognjem. Bodemo že poskrbeli, da si bodo pri tej svoji igri pošteno opekli svoje prste.

Ljubljansko gimnazijsko vprašanje ni samo zadeva, ki se tiče naše narodne časti, marveč je tudi eminentno krušno vprašanje in v takšnih vprašanjih, ki so za nas v narodnem in, kakor čudno se tudi to glasi, — v materialnem oziru življenskega pomena, ne razumemo absolutno nobene šale.

Zato kličemo z vso odločnostjo Schwarzu in vladi: Roko proč od naše posesti! Nihče se naj ne dotakne zavoda, ki je bil od svoje ustanovitve pa vse do danes najuglednejše učilišče na Slovenskem in iz katerega je izšla pretežna večina vse slovenske inteligence!

Vlada se naj nikari ne vara, da bomo mirno trpeli ta udarec!

Mirni ljudje smo sicer Slovenci in potrpežljivi do skrajnosti, toda tudi pri nas je včasih mera polna, da nam zavalovi kri in da dvignemo krčevito svojo pest.

Ne šalite se torej z nami in z našimi čustvi, zakaj jamčimo Vam, da na atentat, ki ga snujete na slovensko čast in posest, ne bo močlal sicer pohlevni in mirni krajski Janez!

Gospoda, lahkomišelnost teptate v blato pravico in se igrate s stvarmi, ki lahko zanetijo takšen vihar v deželi, da boste kakor bilke frčali iz nje!

Povedali smo že, da ne razumemo nobene šale in da kratkomalo ne dovolimo, da bi razni poklicani in nepoklicani elementi delali neumestne eksperimente z našim prvim učnim zavodom.

Ako kompetentni krogi niso dostopni treznim, pametnim argumentom, potem naj bodo pripravljeni tudi na neizogibne posledice! Nismo ve heloteje mi Slovenci, to si naj gospoda enkrat za vselej zapomnijo! Zavedamo se svojih pravic in braniti jih hočemo do skrajnosti proti vsakomur in naj bo ta Schwarz, Kaltenegger ali Marchet! Naj se nam le skusi z nasilstvom ugrabiti naše pravo, bomo se že vedeli postaviti v

bran. Na nasilstvo bomo odgovarjali z nasilstvom, za to jamčimo, prepuščajoč, da nosijo za to odgovornost in posledice tisti, ki nas v svoji boriranosti, zaslepljenosti in šovinistični zagrizenosti tirajo na pot samoozbranbe!

Kakor sicer obojamo vsako nasilstvo, bi v slučaju, da se vkljub odločnim protestom vse slovenske javnosti posreči Schwarzova nakana, ne ganili niti s prstom, da bi si užaljeni, razdraženi narod ne poiskal takšne poti samoozbranbe, ki bi lahko imela za obe strani najusodopolnejše posledice!

Nismo prijatelji ulice, a ne mogli bi zabraniti, da bi v takšnem slučaju ne spregovorila tudi ulica in si poiskala svojih žrtev.

Zato opozarjamo ob dvanajsti uri tiste faktorje, ki imajo v rokah odločitev o usodi ljubljanske gimnazije, naj temeljito premislijo, predno store usodepoln korak, ki lahko ima najdalekosežnejše posledice, zakaj več nego gotovo je, da bo tisti, ki bo v tem slučaju sejal veter — to je vlada —, žel kasneje vihar!

Pozor, slovenski starši!

Le nekoliko dni Vas še loči od koraka, ki bo za usodo Vaših otrok odločilen za vedno, od koraka, ki bo Vaši deci določil smer in smisel za celo življenje: mislim namreč v pisanje v šole.

Če velja danes splošno, da ima oni bodočnost, ki ima mladino za seboj, koliko bolj velja to za mali slovenski narod, ki bije eksistenčni boj na vse strani. Odtod vidimo, da se bije danes za šolo ljut boj, saj se gre za nenadomestljive svetinje. Zato morajo slovenski starši desetkrat premisliti, predno se odločijo, v katero šolo vpišejo svoje ljubljence, komu dajo v roke svojo srečo in bodočnost svojega naroda.

V prvi vrsti pride seveda na rednostni ozir v poštev. Ze slavni češki pedagog Jan Amos Komenský je pred tremi stoletji postavil načelo, ki je ostalo do danes neovrženo, načelo namreč, da more prava vzgoja temeljiti le na materinskem jeziku. In kje smo danes v tem oziru v naši kulturni Avstriji? Na celi črti bijemo ljut boj, vsako slov. paralelo, vsako slov. enorazrednico si moramo s težavo priboriti. In ker vidimo, da država ne pozna in neče poznati dolž-

nosti, ki jih ima do nas, moramo iz lastnega žepa zlagati tisočake, da s svojo šolsko družbo vsaj deloma nadomestimo to, česar nam vlada noče dati. Težak je boj, ki ga bijemo za poslovenjenje šolstva, a še težji je, ker nas v tem boju zavira malo-malost slovenskih staršev, ki pošiljajo še vedno svoje otroke vkljub vsem opominom v nemške šole. Kako naj dosežemo slovenske šole, ko nam zabrusijo vsak trenutek nasprotniki v obraz: Saj ni res, da hočete slovenske šole, saj pošiljate svoje lastne otroke v nemške!

Plakal bi človek, ako pomisli na vse one stotine in tisoče slovenskih otrok, ki nam jih leto za letom ob mejah, na Stajerskem, Koroškem, v Trstu požre nenasitno nemško in italijansko žrelo, ki se nam izgube in potujčijo vsled mačehovskega ravnanja naše vlade, ki nam ne da, kar nam gre. A ka naj šjele rečemo o onih stotinah, ki jih brezsrčno vržemo vsako leto v isto žrelo sami, vsled lastne brezbriznosti! Kdaj bodo postali že enkrat slovenski starši toliko zavedni, da ne bodo več pošiljali svojih otrok, ki jih ljubijo, v nemške šole? Kdaj bodo izginila iz ljubljanskih nemških šol slovenska imena na-ik, -ie, -ič itd.? In kdaj bodo nehali polniti slovenski starši nemške a-razrede I. državne gimnazije?

Zdravite se, slovenski starši in zavedite se, da učinite s tem smrtni greh ne le na svojem narodu, ampak predvsem na svojih lastnih otrocih, ako jih vpišete v nemško šolo. Ali hočete res, da Vaši otroci za ceno nekaterih nemških besed, ki jih le površno razumemo, duševno otopo in postanejo narodno mlačni, če se že, kakor se dogodi v sto in sto slučajih, ne odtujijo svojemu narodu popolnoma in postanejo kot poturice njega najljutejši sovražniki?

Načelo vsake zdrave pedagogike mora biti, da se naj vrši ves pouk in vsa vzgoja v šoli in jeziku, ki je otroku umljiv. Le s tem je mogoče vzbu-diti v otroku vse one duševne zmognosti, ki spe v njem, razviti njegovo čuvstvovanje in okrepiti njegovo voljo, ki naj mu bo trdna opora v življenju. Vsega tega na podlagi tuje-ga, otroku neumljivega jezika ni mogoče doseči. Top, malomaren sedi otrok v šoli in gleda v učitelja, ki mu pripoveduje neumljive stvari, malomarnost, duševna lenoba, zlomljena energija so prepogoste posledice tega naglavnega pedagogičnega

LISTEK.

Adjunkta Kozmiča resna misel.

Fr. Fabinc.

Na devetindvajseti rojstni dan se je spomnil železniški adjunkt Kozmič preteklih dni. V hladni jesenski noči je hodil semtertja po železniški progi med enakomerno ropotajočimi vozovi, ki so postajali in zopet hiteli v daljavo. Nehote se je tesneje zaval v sukeno pelerino, ki je zdajci nemirno zaplapolala v močnem vetru, a se nato zopet ovila njegovega telesa, kakor ljubica, boječa se temne noči.

Čudno se je zdela Kozmiču na devetindvajseti rojstni dan, da je zašel med začrnele železniške vozove in še bolj čudno v temni jesenski noči, ko je že v zraku trepetalo umirajoče življenje. Neskončno ponižanega in užaljenega se je čutil med temi nemimi velikani, ki so brezbrizno hoteli mimo njega. Zastreljen orel je padel iz visoke skale v globoko dolino in nikdar več se ni dvignil, da bi poletel v solnčnojasne višave in se zibal nad čudolepimi pokrajinami. Debele megle padejo nad dolino, goste črne sence te objamejo in uklenejo v dolgočasno

življenje, ki se plazi po tebi kakor težka veriga...

Nekoč je imel Kozmič velike in lepe misli, takrat pred desetimi leti. Življenje je prihajalo nasproti z odprtimi rokami, polno sladkosti in posuto z rožnimi cvetovi. Prihajali so prijatelji smehljajočih obrazov ter govorili lepe besede o lepem življenju.

»Ne bodi tujec med nami«, spregovoril je nekdo, »poglej na ono goro, ki se lesketa v solnčnem zlatu, tja pohitimo, tam nas objame toplo in razkošno življenje. Mehka roka te sprejme in sanjal boš lepe sanje o kraljici Alenčici, ki ti obljubi zvesto ljubezen polno nepoznanih sladkosti!«

V dvajsetem letu se je zljubilo Kozmiču po mladem dekletu. Visoko se je dvignilo hrepenenje po življenju in ljubezni. Ni bila kraljica Alenčica, a prišla je mlada Marica s svojim rožnim telesom, ki je žarelo v mladostnem pričakovanju in koprnenju...

»Pozdravljena bodi lepa Marica«, je spregovoril Kozmič s prosojo besedo ter se dotaknil njenih poželjivih ust. V duši pa se mu je porodila velika misel ter se polagoma razvila v trdno zavest, da je našel pot življenja, sladkega in brezskrbnega.

»Čedno je tvoje telesce, Marica, in bogve koliko nepoznanih sladkosti nosiš v njem. Meni se je zljubilo tvojih poljubov in objemov, ponese me

življenje ter pohitim s teboj na visoko goro, lesketajočo se v zlatem solncu. Tam se bom igral s tvojimi lasmi, zavijem te v rumeno zlato, da boš koprnela v nepoznani sreči.«

Dvoje mehkih rok je objelo Kozmiča. Poljubila ga je lepa Marica in zdela se je, da mu je vdahnila v dušo življenje, veselo in srečno.

Silen in močan je človek v srečnih trenutkih, poln samozvesti, lepih načrtov in zlatih upov. Pa pride nekaj neznanega, ki ti ukrade srečo in z neusmiljenim mahljajem uniči bodočnost, ki je vzrasla v duši, da se razsuje kakor cvetje nežne vrtnice v razburkanem vetru...

Prišel je zlovolen človek in ukradel je Kozmiču življenje. Čudolepo je govoril mladi Marici in ona mu je podala roko, Kozmiču pa se je veselo zasmejala, da so se zasvetili beli zobje. V njenem srcu ni bilo usmiljenja in ne žalosti.

»Pozdravljena Alenčica, lepa moja Marica, ki si mi bila življenje. Pustila si mi prazno dušo, v kateri se ni porodila zla misel, ko si mi odtegnila mehko svojo roko!«

Na starega kozaškega hetmana in njegovega lepega sina se je spomnil Kozmič takrat, ko mu je bilo dvajset let. Ljubico je imel kozaški hetman, mlado golobčico, čudokrasno Tartarko, ki jo je varoval, kakor zenico svojega očesa. Pa jo je ugledal njegov čvrsti sin in srce mu

je zatrepalo v ljubezenskem hrepenenju. Pograbila sta v viharni noči bujno golobico ter jo vrgla v kipeče morske valove, da bi se ne porodilo sovraštvo v njunih srcih. Ni mogel preboleti ljubavi stari hetman, pa si je prebodel srce, lepi sinko pa je zajezdil iskrega konja z dušo polno tuge in žalosti ter vodil svoje čete po širokih ruskih planotah...

Slavni ruski pisatelj je s čudovitimi besedami zapisal to čarobno pravljico o veliki ljubavi dveh junaskih kozakov...

Kozmič ni bil kozaški hetman, zato si ni zabodel srca, a v duši se je porodila žalost. Ni se mu več zljubilo lepih deklet in ni več sanjal o kipečih časih polnih mladega življenja. Žalostna misel se je nastanila v njegovi duši in njegovem srcu in ni ga več zapustila...

Hladna jesenska sapa, ki je zdajci močnejše zavela, je spomnila železniškega adjunkta Kozmiča, da obhaja svoj devetindvajseti rojstni dan. Resne misli so se sedaj porodile v osamljeni Kozmičevi duši...

Krčmar Slapšak, častivreden mož, ki si je tekom dolgih let nakupil lepo premoženje je znal imenitno govoriti o zakonski sreči. Nikdar ni sanjal o kraljici Alenčici, a zato se ni bal, da mu jo ugrabi kralj Matjaž. Oženil se je, kakor je bila božja in očetova volja. Zato pa je bil v občini najspodobnejši človek, ki se

je vsikdar samozavestno usedel poleg najuglednejšega prijatelja. Govoril je vedno trdo in okorno, kakor bi hotel sledujo besedo podkrepiti s pisanimi bankovci. In cela okolica je govorila o njegovi nelepi in kreposti hčerki Marti in njenih tisočakah...

Adjunkt Kozmič je pričel resno razmišljati o tem dejstvu.

Lepo bi bilo sedeti v topli sobi v dolgih zimskih večerih. Prišla bi okroglolična krčmarjeva Marta z ljubeznivim nasmehom na obrazu, v roki pa bi držala rumene zlate. Za pisane bankovec bi ji kupil rdečih rož, zlatih uhanov in svetlih čevljev in Marta bi sedela poleg njega kakor kraljica Alenčica. In Kozmič bi čisto nič ne pogrešal zlatih solnčnih žarkov, krčmarjeva Marta bi mu celo zadušila žalostno misel v duši...

Z velikim ropotom je pridrdral vlak na postajo, da je adjunktu Kozmiču neprijetno zasumelo v ušesih. »Pozdravljena Marta, kraljica moja, kmalu pride praznični dan, da te objame in poljubi kralj Matjaž.

Vsa dolina se bo vzradostila nad presrečnima poročencema. Fantje in dekleta bodo pozdravljali lepega ženina in lepo nevesto!«

Adjunkt Kozmič je prišel do zelo resnega in pametnega sklepa na svoj devetindvajseti rojstni dan.

greha. Ni čuda, ako se razumnejši nemški učitelji sami protivijo temu, da bi pošiljali slovenski starši svoje otroke v nemške šole — ne morda kakor da bi bili naši otroci manj nadarjeni, ampak ker izprevidijo pedagoško težavo takega pouka.

Naj se ne ugovarja, da je znanje nemščine Slovencev potrebno. Če je to tudi dandanes vsled naše lastne malomarnosti resnično, se nam ni bati za bodočnost slovenske mladine, ako bo pohajala v slovenske šole. Saj ima slovenski otrok tudi v slovenski šoli dovolj prilike, da se priuči nemškemu jeziku, ki se v vseh šolah poučuje od tretjega razreda naprej. A nekaj drugega je, ako se uči otrok nemščine na podlagi znane materinščine, kakor pa če se mu začne od početka mehnično vtepati v glavo, kakor se to godi v nemških šolah. Taki otroci so največji reveži. Nobenega jezika ne znajo, kajti materinščine se niso nikdar prav naučili, nemščine pa, ker se jim je vbijala v glavo po napačni pedagoški metodi, tudi ne obvladujejo. Nečemo nikakor odvrnati Slovencev od tega, da bi se ne učili nemški; v dobi, ko pozivljajo Nemci svoje rojake, da naj se uče slovenski, bi bila to usodna pogrška, a hočemo, da se to godi o pravem času in na pravi način.

Zato pozivljamo slovenske starše, ki jim je res mar bodočnost in sreča njihovih otrok, ki se še čutijo, da so Slovenci, da se v 12. uri zavedo svoje dolžnosti, ki jo imajo napram svojim otrokom in napram narodu čigar sinovi so, in vpišejo svoje otroke edinele tja kamor spadajo: v slovenske šole in v slovenske oddelke srednjih šol.

Pismo s Hrvaškega.

(Rakodczy brez „programa“. — Fijasko srbskih radikalcev. — Fotografija frankovskega „radikalizma“.)

Zagreb, 12. septembra. V zadnjem dopisu sem razložil, v čem obstoji dosedanj po Wekerlu odobreni Rakodeczayev „program“, kako so iluzorne one „koncesije“, ki jih je prinesel iz Pešte in s katerimi bi nam rad osladil grenke kaplje misli o „edinstveni madžarski državi“. V ponedeljek je odšel Rakodeczay novič v Pešto, da mu madžarski ministri milostivo dajo drugi del njegovega programa, da izve, kaj sme od njih zahtevati in da temelji teh obljub — ustanovi v Hrvatski novo stranko. A prav za ta važnejši del „programa“ gospodje madžarski ministri niso imeli časa, da se pogovore z Rakodeczajem. Rekli so mu, da jih sedaj vsled avstro-ogrske nagodbe glava boli, pa da naj jih zdaj s Hrvati pusti v miru. In tako se je Rakodeczay vrnil s praznimi rokami.

To Rakodeczayevo potovanje v Pešto, to njegovo beračenje pri ogrskih ministrih, naj mu milostivo dajo „program“, ki se danes sestavlja po interesih Ogrske in ne Hrvaške, zadostno karakterizuje nedostojno vlogo, ki jo igra Rakodeczay na Hrvaškem.

Po ustavnih principih naj bo hrvaški ban vodja parlamentarne večine v hrvaškem saboru. To je, politik, ki nastopi, da v prvi vrsti pospešuje koristi svojega naroda. Tak ne vpraša Madžare, kaj sme zahtevati, nego se ravna po potrebah dežele. Ali Rakodeczay sploh ni bil nikdar politik, on je bil vedno birokrat in tudi sedaj umeje birokratski svojo bansko čast. On je dobil od Wekerla oziroma posredovanjem le-tega od kralja naročilo, da sprejme to službo in dela sedaj po komandi onih, ki so ga spravili na to mesto.

Največje razžaljenje za Hrvaško

je — stvaranje strank po volji Madžarov. Po Khuenovem vzoru nečijo ti ljudje računati za obstoječo strankarsko konstelacijo, nego hočejo našemu političnemu življenju oktroirati nove strankarske formacije. Svet bi se moral obrniti na njihovo komando.

Pred 25 leti je to Khuen še mogel storiti, a zdaj se vladajoča madžarska kasta ljuto vara, ako misli, da je to na Hrvaškem še mogoče.

Dosedanji popolni neuspeh Rakodeczaya je prav temu pripisati, da je Rakodeczayu od začetka užgan pečat, da je poslan od zgoraj, da ni izrasel iz naših razmer, marveč nam je usiljen. Tako nam hočejo usiliti zdaj tudi stranke. Kako in na kak način hoče Rakodeczay ustanoviti svojo stranko? Na razpolago ima samo nekaj voditeljev razpršene madžarske stranke. No, to bi se nekaj bilo, če bi Rakodeczay zbiral podrtine nekdanje stranke. Ali, kakor je znano, madžaroni niso bili stranka, nego samo družba kakih 60 do 70 ljudi, ki jih je poslal v sabor upravni aparat. Čim jim je ta temelj vzet, ne more biti noben Madžaron izvoljen. Sedaj ne več niti s pomočjo oblastnih organov. Rakodeczay zamore torej dobiti in okrog sebe zbrati nekoliko propadlih madžarskih veličin, ki niti poslanci niso, a ki jih more privezati nase z — velikimi službami. A to še ne zadostuje za ustanovitev cele stranke.

A še pristop takih elementov je odvisen od tega, kako se bo gasil drugi del Rakodeczayevga programa. Rakodeczay je v Pešti rekel, da ima stranko „skoro“ že gotovo, samo da imen teh svojih politikov ne more izdati zaradi vladajoče agitacije v deželi. Torej še na beli dan se ne upa!

A 10. oktober je tako blizu! Blizu se otvoritev peštanskega parlamenta. Mase delavstva bodo demonstrirale za uvedbeno splošno in enake volilne pravice, v parlament pa pridejo Hrvatje in zastopniki drugih narodnosti, ki bodo v prvi vrsti predlagali uvedbeno demokratičnih uredb v državi. In široki sloji madžarskega naroda samega simpatizirajo z njimi. Madžarska vlada doslej nikakor ni mogla doseči, da bi Hrvate odvrgla od neprijateljskih namenov, s katerimi se vrnejo v skupni parlament. Ni se upala rapustiti hrvaški sabor, kakor se ga Rakodeczay ne upa.

V nedeljo je imela srbska radikalna stranka, ki je nedavno izstopila iz hrvaško-srbske koalicije, svojo letno glavno skupščino v Rumi. Ta skupščina je imela namen, manifestirati moč stranke, in imela je nalogo odobriti, da je vodstvo sklenilo izstop iz koalicije. V resnici se je na tem shodu manifestirala popolna slabost in desorganiziranost srbskih radikalcev. V srbskem kraju, kjer doslej vladajo radikali, niso ti na javen shod na semnju mogli spraviti več kot 300 ljudi. Vsakdo je vedel, da je ta stranka popolnoma izpila svoje življenjske soke, a vendar se ni nihče nadejal, da se bo tako klaverno reprezentirala. To stranko tvori danes le še skupina odvetnikov, ki se pa v kraju svojega delovanja še pokazati ne smejo, tako so „priljubljeni“.

Srbski radikali niso cele deenije med narodom ničesar delali. Vse svoje delo so osredotočili na polje cerkvene avtonomije zaradi uprave bogatih cerkvenih fondov. Vsled smrti patrijarha Brankovića so se ti radikalni advokati kot zastopniki na srbskem cerkvenem saboru dokopali do uprave ogromnih cerkvenih posestev. Zdjaj „gospodarijo“, zdaj so dosegli svoj „ideal“.

To pa bodo med narodom drago plačali. Njihov izstop iz koalicije je

soglasno obsodilo vse časopise iz kraljevine Srbije, a na Hrvaškem so si s tem korakom zadali smrtni udarec. Nehote so s tem ojačali svojo agilno in spretno tekmovalko, srbsko samostalno stranko.

Te dni se je „Pokret“ posebno posrečilo, da je v pravem pomenu besede fotografiral frankovski „radikalizem“.

Ko je prišel Rakodeczay kot ban na Hrvaško, poslan od Madžarov, da uniči našo koalicijo in vse tiste, ki nečijo priznati edinstvene madžarske države, tedaj se je kakor je pač naravno, pazilo na vsako besedo v časopisu, kako stališče da zavzame proti temu madžarskemu odposlancu. Dočim so koalicijski časopisi ne samo načelno pobijali to imenovanje, nego prijavljali tudi karakteristike tega Rakodeczaya, ki je bil tipičen Khuenov sodnik, ki je po Khuenovi komandi obsodil 11 kmetov na vešala (med njimi tudi popolnoma nedolžno kmetico, ki je bila tudi obešena za dejanje, ki ga ni storila in tudi ni bila obtožena), ki je leta 1895. obsodil hrvaške dijake zaradi madžarske zastave, ki je bil Khuenov državni pravdnik itd., — je dr. Frank, vodja navidežno „najradikalnejše“ stranke poročevalcu „Pester Lloyd“ izjavil, da je bil Rakodeczay skozinsko nepristranski in korekten sodnik, da je gentleman itd. Ravno tako se je Frank vedel nasproti Khuenu: on ga je samo načelno pobijal, t. j. dokazoval, da je vsega kriva nagodba iz leta 1868., ali Khuen ta je čist kot angel.

V Zlataru izdaja neki mladi eksaltirani posestnik Mirko Pisić po krajevnu dnevnik „Hrvatska Hrvatom“. Ta Pisić se dela še „radikalnejšega“ od samega Franka, a je sedaj dokazal, da umeva ta radikalizem po Frankovem vzoru.

V soboto se je slučajno vozil v enem vagonu z Rakodeczayjevo ženo. To ga je silno navdušilo. Ko je banica izstopila, je priskočil in ji znosil vse kovčge na postajo. Pa tega mu ni bilo dovolj. Nemudoma je napravil poseben izdajo svojega lista, v kateri javlja z velikanskimi črkami čez ves list, da je banica prišla v Zagorje, da je imel čast se z njo voziti, da je banicino demokratsko vedenje napravilo nanj najboljši vtisk, da se je z njo pogovarjal o tem, ko nihče ni vedel, da se vozi banica itd.

To število posebne izdaje njegovega lista je „Pokret“ fotografiral in opozoril na to posebno vrsto frankovskega „radikalizma“. Ti ljudje znajo biti radikalni samo napram drugim hrvaškim strankam, ki jih sprejemajo v Zagorju s kamenjem in poleni. Tako so v nedeljo v Križevčkom okraju napadli njihovi kmetje — Sokole, ki so prišli tja, da prirede poučno predavanje. Madžarskim slugam pa se mečejo pred noge!

Deželni zbori.

Zagreb, 13. septembra. V današnji seji je odgovarjal dvorni svetnik Tončić na interpelacijo posl. Biankinića, zakaj ni bil deželni zbor lani sklican. Rekel je, da se s tem ni kršil deželni red, ki le pravi, da je običajno, da se deželni zbor enkrat v letu skliče, zato pa nima zakon nič proti temu, ako se katero leto deželni zbor tudi ne skliče. Lansko leto bi bil deželni zbor sploh mogel zborovati le štiri dni zaradi razprave državnega zbora o volilni reformi.

Dunaj, 13. septembra. V nizaveavstrijskem deželnem zboru je poslanec Gruber interpeliral namestnika, kaj misli vlada ukreniti za var-

nost prebivalstva pred avtomobilisti. Posl. Bächle je interpeliral namestnika, ali hoče odrediti, da se bodo javne knjižnice redno desinficirale.

Trst, 13. septembra. Istrski deželni zbor je sklican na dan 19. t. m. v Koper.

Nagodbena pogajanja.

Dunaj, 13. septembra. Cesar je sprejel danes vojnega ministra Schönaicha v nenavadno dolgi avdijenci. Minister je pri tej priliki poročal o vojaških zadevah, ki so v zvezi z nagodbo.

Dosedanja nagodbena pogajanja so imela le pripravljalni značaj ter dobe sklepi pododsekov le tedaj obvezno moč, ako jih odobri plenarna seja. V konferenci med ministrom zunanjih del baronom Aehrenthalom in ogrskim ministrskim predsednikom Wekerlejem je prišla na vrsto tudi določitev skupnega proračuna.

Budimpešta, 13. septembra. Glede tarifov se je doseglo popolno sporazumljenje. V današnji konferenci se je razpravljalo o železniški zvezi z Nemčijo pri Anabergu in o zvezah z dalmatinskimi železnicami.

Dunaj, 13. septembra. Pri današnjih nagodbenih konferencah je bilo opaziti splošno izboljšanje v položaju. Konference se bodo nadaljevale v ponedeljek ter pridejo na vrsto državno-finančna vprašanja, nadalje o banki in kvoti.

Hrvaško-srbska koalicija.

Zagreb, 13. septembra. Stranke hrvaško-srbske koalicije razvijajo zelo živahno delovanje. Preteklo sredo je imel osrednji odbor napredne stranke sejo, v kateri se je sklenilo, da se skliče občni zbor na dan 6. okt. v Osek. V četrtak je imel izvrševalni odbor stranke prava konferenco. Včeraj pa se je pričela v saboru v predsedniški sobi konferenca hrvaško-srbske koalicije pod predsedstvom dr. Medakovića. O razpravah se izdaja komunik. Splošno se naglašja, da izstop radikalnih Srbov ni odvel koaliciji parlamentarne moči.

Zader, 13. septembra. Poslanec Supilo se mudi že več dni v Zadru ter konfirira z dalmatinskimi politikmi. Bajje namerava Supilo doseči novo resolucijo, s katero bi se novouredilo skupno delovanje dalmatinskih in hrvaško-srbskih politikov. O vsebini resolucije še ni do sedaj ničesar znanega.

Justična reforma v Macedoniji.

Carigrad, 13. septembra. Turška vlada se je zaupno počela o programu macedonske justične reforme, kakršno so predložila poslaništva prizadetih velesil ostalim evropskim velesilam. Turška vlada hoče glavne točke programa že vnaprej izvesti, da vzame veljavo tujim reformam. Seveda bodo njene reforme le polovičarske, a odklanjala bo vsako tuje umešavanje.

Dogodki na Ruskem.

Varšava, 13. septembra. Pri zadnjih pogromih v Odesi so bile tri osebe ubite, 31 oseb pa je bilo ranjenih, med njimi šest smrtno. Pričakovati je, da se nad mestom proglasi vojno stanje.

Bukarešt, 13. septembra. V Besarabiji je splošno preganjanje Židov. Židovske rodbine beže trumoma čez mejo na Rumunsko. Oboroženi roparji so užgali trg Perlic. Ko je prebivalstvo iskalo vodo za gašenje, je našlo vodnjake napolnjene (?) s trupli židovskih starcev in otrok.

Lvov, 13. septembra. V Grodnu sta dva mladeniča ustrelila policijskega načelnika iz Bjelostoka. Enega morila so prijeli.

Petrograd, 13. septembra. Minister notranjih del je dobil iz voroneške gubernije brzajavno vest, da je bilo požganih 130 večjih posestev in obširni gozdovi.

Knez Trubeckoj, vodja »stranke mirne obnovitve«, je obtožen razžaljenja veličanstva zaradi pisa v svojem tedniku.

Berolin, 13. septembra. Iz Helsinkfors se poroča, da je nezgodarske ladje posledica ponesrečenega atentata na carja. Kapitana in več mornarjev so zaprli. Carska ladja je dobila tako veliko luknjo, da najbrže sploh ne bo več za rabo. Poplavljači izpraznjujejo ladjo, a deset pump neprestano izpraznjuje vodo iz ladje.

Angleško-ruski dogovor.

Carigrad, 13. septembra. Perzijsko časopisje je priobčilo glavne točke angleško-ruskega dogovora. Perziji se baje dovoli 20 milijonov mark posojila. Vsi okrajji dobe kontrolorje. Rusija odpravi prohibitivno carino na angleško tranzitno blago.

Obrtni vestnik.

O pomenu, ki ga ima uvedba splošnostnega dokaza za nekatere vrste trgovinskih obrtov za našo detajlno trgovino, smo že govorili; pokazali smo tudi, kako neprijetne posledice morajo nastati zategadelj, ker se ni uvedlo splošnostnega dokaza splošno, za vse stroke detajlne trgovine brez razlike; pojasnili smo pa tudi že v podrobnosti, kakšna je formalna uredeitev splošnostnega dokaza za trgovinske obrti in v koliko daje dovršitev določenih šol pravico do razmeroma krajše dobe dejanske uporabe v trgovini ali kontorju. Gotovo je, da vsak zakon, ki posega v praktično življenje, provzroča osobito ob pričetku svoje veljavnosti, pa če je objektivno vzeto še tako primeren, dober in koristen, marsikako trdost v subjektivnem pogledu. Vzemimo le sledeči primer. Tisti, ki je hotel pričeti z izvrševanjem trgovine z mesanim blagom, je mogel zglasiti ta obrt do 15. avgusta brez vsakega zadržka, sledeči dan pa bi mu bila stala že huda, in morda za vedno nepremagljiva ovira nasproti, ker je ta dan že veljal novi zakon, ki veže samostojno izvrševanje trgovine z mesanim blagom na formalni dokaz sposobnosti. Dasi se je o obrtni noveli povsod mnogo pisalo, se vendar lahko zgodi, da ta ali ona, na stvari interesirana oseba vendar ni opozorjena na bližajočo se važno izpremembo in tako vsled svoje neinformiranosti ali zapoznelosti trpi trajno škodo. Taki primeri se seveda vedno dogajajo, pa če se določi ob razglasitvi kakega zakona še tako dolg prehodni rok do uveljavljenja, enkrat naposled mora priti izprememba do veljave. Je pa še obilo drugih primerov, ki se pojavijo ob takih prilikah. Star rek je, da more biti največja pravica največja krivica. Na sebi še tako umešten zakon, če se izvaja za vse prim. brez razlike trdo, strogo in brez vsake prijenljivosti, mora izzvati v praksi krute krivice. V takih okoliščinah pa je popolnoma pravilno, da se v zakonu misli in oziira tudi na posebne slučaje, ki zahtevajo upoštevanje in obzira, ter poskrbi za to, da je za izredne primere mogoče in dopustno, pustiti ob strani strogost zakona in postopati po previdnosti in svobodnem preudarku.

(Dalje v prilogi).

Nekaj besed o novodobnih popotnikih in izlet na Cetinje.

III.

Ob pravem zimskem vremenu — bilo je že 9. mal. travna! — smo se pripeljali ob desetih ponoči na Cetinje in se ustavili pred pošto. Nekaj petrolejskih svetilk je mrlelo doli po dolgi ulici, ki je bila tiha in mirna, kakor je vest poštenega človeka. Pričelo se je važno iskanje prenočišča. Grandhotelu se nisem hotel izročiti zaradi nemškega poslovdje in ker se v inozemstvu grandhotelov sploh ogibljem, kajti v njih ni nič domačega, pač pa se shajajo tam Nemci, Francozi in Angleži, katerih na Črnigori nisem iskal. Profesor mi je svetoval hotel »Kraljević Marko«. Z imenom bi bil zadovoljen, no moja potopisna knjižnica pravi, da gospodari tam nemški gostilničar z imenom Rheinwein. Moje pomisleke je razginal profesor, rekoč, da biva Rheinwein že 30 let na Cetinju, govori popolnoma domači jezik in da so njegovi otroci pristni in koreniti Črnogorci. Poslovil sem se s prijaznim sopotnikom, ki mi je pridružil dečka, čakajočega pred pošto, da pomaga po-

potnikom pri nastanitvi. Mali Črnogorček me je peljal h »Kraljeviću Marku«, pa tam ni bilo postelje zame, ker so skupščinarji vse podelili. Tudi v dveh drugih majhnih hotelih (Mostar in Petrograd) nisem dobil prostora. Naposled me je mokrega in mraza premlelega sprejel v svoje okrilje gostilničar Aleksij Lajnovič nasproti pošte — mož po božji in moji volji. Peljal me je v majhno podstrešno sobo, koje vrata so v podbojih in tečajih zavilila, ko da me hočejo opomniti, naj polahko stopim na dešena tla, ki so se pod mojo nogo zagugala in zaškrpiala kakor ladja ob pogibelji na morju. V sobi so bile tri postelje in Lajnovič je zahteval pristojbino za vse tri, ako hočem, da ponoči še kakšen drug popotnik ne priškrpije k meni. Udal sem se v njegovo zahtevo, ker nisem pristal takšnega komunizma. Spodobilo bi se, da dostojno narišem sobo, v kateri sem spal tri noči in vse ono, kar sem v njej doživel. No čas je drag in s postranskimi stvarmi ga ne smem preveč potratiti; le površno moram opisati svoj začasni zavičaj. Vnvanja stena je ležala, kakor v podstrešju drugače biti ne more; posevno nad sobo, obenem njen strop; v njo je bilo udelano majhno okence, ki je vse tri noči ob vetru razburjeno šklepetalo v moje sanje. Na nasprotni steni

je viselo ogledalec, ki je bilo popolnoma slepo in gotovo še iz dobe carja Dušana. Pri vagosti mizici je lahko nekdanj »majkom večerao Marko suva kruva i vodice ladne«, kakor pravi narodna pesem. Tako je bila stara in tako majhna, da sem jedva nanjo spravil svoje potopne potrebine, same »Nippasachen« (bogle, da ne vem pravega slovenskega izraza; ruski slovar pravi: bezdjelki). Stol in mizica sta ježno zaškrknila, kadar sem se jih dotaknil. Dobro mi je v moji idili služil žebelj, zabit v dur; nanj sem obešal svoj površnik. Drugega pohišnega orodja nisem zapazil, nikakih »bezdjelkov«. Pa hvala Bogu i na tem, kar je bilo, ker je zadostovalo. Da bi umivalnik ne kalil, je stal zdolaj v pritličju pod lesenimi stopnicami, kamor se je hodil umivati, kdor je imel čas in veselje za kulturno delo. In zdolaj na stopnicah je ležala črna krtača za vsestransko lastnoročno uporabo. »Začetek moderne kulture!« sem si mislil, kadar sem moral gredoč z doma ali domov stopiti preko nje.

Predno sem legel k počitku, sem šel še v pritličje, kjer ima Lajnovič gostilno in prodajalno, da si tam kupim večerjo. Aleksij Lajnovič je zame in za moj potopis koristen človek, ker v njegovi gostoljubni hiši sem

slušal marsikaj, kar bi mi v gradhotelnu ostalo neznano. V tem ko sem v naglici večerjal kos peršuta, je poizvedoval, stoječ kraj mene, o mojih razmerah in zadevah. Za črnogorsko državo se je pokazal koristnega s tem, da me je vprašal po imenu, policijska opreznost je tudi na svobodni Črnigori doma. S kljukastimi črkami je mojo navzočnost zabeležil na odnekod odtrgan listič papirja ter me samovoljno uvrstil češkemu narodu, kajti k mojemu imenu je pripisal priznamko: Čeh. Na moj ugovor, da nisem Čeh, ampak Slovenec iz Ljubljane, je rekel, da je oboje eno in tisto. (»V ovom nema razlike!«, kar mi je pričino radost. Prášal me je, s čim se pečam v domovini in če sem prvokrat na Cetinju. Ko je zvedel, da me je zgolj radoznalost pripeljala na črnogorsko zemljo, mi je povedal, da je poznal Cetinje, ko je bilo tam samo 10 hiš in sedaj — o! kakšno mesto!

Lajnovič še ni videl Ljubljane, zato mi je veličal Cetinje za — o! kakšno mesto! Ko sem zarana 10. malega travna v spremstvu malega Črnogorčaka v pičli uri pretekel obe precej dolgi, vzporedno ležeči, široki ter snažni ulici mesta — Katunsko in ulico Bajje Pivljanina — sem šel že mimo vseh znamenitih poslopij, ali sem jih vsaj na sto korakov oddalje-

ne videl. Kdor se zanima za krajepis mesta, naj čita g. Lavtizarja potopis »Pri Jugoslovanih« ali pa g. Bega potopisne črtice v letošnjem »Slovanu«. Tihli sta bili ulici in življenja še ni bilo v onih poslopjih, ki niso znamenita po vnanjosti, pač pa vpliva ono, kar se v njih nahaja, na javnost. Vnanjost Cetinja mi je bila hitro znana, težje je prodrati v notranjost, o čemur se blagonaklonjena bralec in bravec kmalu prepričata.

Okoli devete ure je oživela glavna, namreč Katunska ulica. Pojavili so se »junaki« s samopalom za pasom, v prekrasni črnogorski obleki, med njimi orjaki-dolgini, h katerim s zavistjo rez oko navadnega zemljana. Pri nerazvitem birokratizmu nimajo ti ljudje kaj dosti dela, zato se šetajo po ulici gori od pošte pa doli do prestolonaslednikovega dvorca in nazaj. Šetajo, stopijo v »kafano«, luknejo findjan kave ali kozarec vina in zopet pošetajo. Proti poldnevni v večeru je slika še življša, ko pridejo na ta »korzo« tudi profesorji in šolska mladina. Dolgo časa sem bil na šetnji edini človek pod klobučkom, vsi drugi bili pod črnogorsko čepico. Kot edini tujec, sem zbrlil nekako pozornost, vsaj zdi se mi, da se je nekatero oko radoznalo vprlo vame.

(Dalje prihodnjik.)

Sodimo, da je popolnoma v redu, če se je tudi za trgovinske obrtne, ki so podvrženi obligatornemu dokazu strokovne usposobljenosti prav tako, kakor pri proizvodnih obrtih dovolilo izjeme in v gotovih, vpoštovanja vrednih primerih dopustilo olajšave glede določanja sposobnosti dokaza. Kakor je dovoljeno pri produkcijskih rokodelskih obrtih in sedaj tudi za koncesijonirane obrtne, za katere je predpisan dokaz usposobljenosti, da se izpregleda sposobnosti dokaz, — takozvane dispense — na podoben način je v novem obrtnem zakonu tudi glede trgovinskih obrtov, ki niso več svobodni, dopustno, da se v gotovih okolnostih posameznim osebam olajša pot do trgovske samostojnosti. V tem pogledu določa zakon sledeče: Da se omogoči prehod od katerega proizvodnega ali od trgovskega obrta, za kojega izvrševanje ni potreben dokaz usposobljenosti, ali kakih poklicnih opravil trgovskega prometa, ki ne spadajo pod predpise obrtnega reda (banke, skladišča, železniška in parobrodna podjetja, pomorsko plovstvo, pomorsko ribarstvo, pridobitne in gospodarske zadruge, montanski in monopolni obrati itd.) na trgovino z mešanim blagom, trgovino s špecerijskim, kolonialnim in materialnim blagom, sme obrtno oblastvo prve instance, zlasti šavski trgovski in obrtniški zbornici ter prizadeto zadrugo (gremij) odpustiti dokaz usposobljenosti, ako prileže dokazati, da se je bavil z dotičnim opravilom najmanj pet let. Kakor fizične osebe tako zadeva predpis zakona glede sposobnosti dokaza tudi juridične osebe, zlasti tudi javne trgovinske družbe ter komanditne družbe. Vendar pa zakon dopušča olajšave, ki jih je razvideti iz naslednjega. Ako prijavi javna trgovinska družba ali komanditna družba trgovski obrt, vezan na sposobnostni dokaz, mora najmanj en družabnik, ki je po družbeni pogodbi upravičen opravljati posle ali zastopati družbo, izkazati predpisano usposobljenost: tudi pri nadaljnjem izvrševanju take trgovinskega obrta mora družba vsak čas ustrezati temu pogoju saj glede enega družabnika, ki je upravičen opravljati družbene posle. Družba mora tudi vsako izpremembo glede družabnikov, ki so usposobljeni za izvrševanje obrta, naznaniti obrtnemu oblastvu. Ako edini za izvrševanje obrta usposobljeni družabnik neprimerno izstopi iz družbe, je obrtnemu oblastvu dovoliti družbi rok do šestih mesecev, da naznani družabnika, ki opravlja in zastopa družbo ter more izkazati potrebno usposobljenost.

Obrtniška organizacija po drugih ima po novem obrtnem redu tak ustroj, da so podlaga tej prisilni stanovski organizaciji obrtne zadruge, in sicer daje zakon prednost strokovnim zadrugam. Obrtne zadruge enega političnega okraja se potem morejo združiti v višjo organizacijo: v okrajne zveze obrtnih zadrug. Odbor take okrajne zveze, katere mora pa družiti najmanj tri obrtne zadruge, ima važno pravico, zahtevati namreč more, da se ga pripozna za obrtni svet pri obrtnem oblastvu v dotičnem okraju. Te okrajne zveze ali pa tudi posamezne zadruge ene kronovine se morejo potem zediniti v zadrugne zveze, ki so ali splošne deželne zveze, ako zbirajo v eno celoto obrtne zadruge sploh, ali pa so strokovne zveze, če družijo le zadruge ene stroke ali saj sorodnih strok. Iz tega je razvideti, da je v okviru določb novega obrtnega zakona mogoče izvesti prav čvrste in cele kronovine obsegaajoče stanovske organizacije. V naslednjem naj navedemo, kakšne namene stavlja zakon obrtnim zadrugam. Namen obrtnih zadrug je, gojiti duh skupnosti, čuvati in krepiti stanovsko čast, pospeševati humanitarne in gospodarske interese in izobrazbo zadrugnikov. Humanitarne koristi morejo pospeševati obrtne zadruge zlasti z ustanavljanjem bolniških in podpornih blagajnic, oziroma podpornih skladov za zadrugnike in pomožne delavce; gospodarske interese svojih članov pospešujejo obrtne zadruge na ta način, da uvajajo skupno delo s stroji, da izboljšujejo proizvodnjo poslužujoč se pridobitev moderne tehnike ter da ustanavljajo surovinska skladišča, skupne prodajalnice, skladišča vzorcev in posojilnice; da preprečujejo in odstranjuje kupčijske uredbe in razvade, ki motijo pošteno konkurenco med zadrugniki. To določilo je važno zlasti pri nas dotlej, dokler nimamo še zakona v obrambo proti umazani konkurenci. Zadrugi bodi skrb za povzdigo strokovne in splošne izobrazbe, izobrazbo pospešujejo obrtne zadruge na ta način, da ustanavljajo in podpirajo obrtna učilišča (strokovne in nadaljevalne šole, učne delavnice), da prirejajo strokovne učne tečaje za člane in za delavce svojih članov, vajence razstave, obrtne razstave, predavanja. Obrtni zakon odkazuje obrtnim zadrugam sledeče dolžnosti: Držati v redu pregled o članih in delavcih pri članih, in skrbeti za to, da se ohrani redno razmerje med obrtnimi gospodarji in njihovimi pomočniki. Zadrugi bodi skrb za urejene razmere med vajenci. Zategadelj naj izda določbe o tem, kdo sme imeti vajence in kakšno bodo številni vajencev v razmerju s številom pomočnikov, o strokovnem izobraževanju vajencev, o učnem času, o vajenških preizkušnjah in preizkušnjah za pomočnike; nadalje potrditi učna izpričevala in izdajati učna pisma; skrbeti za obolele vajence, nadzorovati od zadruge ustanovljena obrtna učilišča, učne razstave in razstave vajenških del. Zadrugi je potrjevati delavska izpričevala pomočnikov, skrbeti za obolele pomočnike z ustanavljanjem bolniških blagajnic ali s tem, da pristopi k že obstoječim bolniškim blagajnicam. Zadrugi je sestaviti razsodiški odbor za poravnavo preprirov, ki nastanejo med člani zadruge in njihovimi pomočniki delavci iz delovnega, učnega in medznega razmerja; zadruga deluj na to, da se osnuje razsodiška naprava za poravnavo preprirov med člani zadruge; v ta namen se more združiti za enotno razsodiško napravo tudi več zadrug. Naloga obrtne zadruge je, da sklepa o tem, kako naj se odpravijo navade, običaji in novotarije, ki so na poti poštene konkurence med zadrugniki. Oblastvom poročaj zadruga o vseh tistih dogodkih, ki so važni za sestavljanje obrtne statistike. Zadruga so dolžne dajati na poziv oblastev izjave in pojasnila o zadevah zadrug; v pospeševanje zadrugnih namenov se smejo obračati do oblastev, do trgovske in obrtne zbornice, do zadrugne zveze ter opozarjati na uredbe, ki so na škodo obrtu. O pravici pritožbe obrtnih zadrug smo že poročali. Nameni odkazani zadrugam so lepi, delokrog obsežen tako, da morejo marljivo zadrugne razviti prav plodonosno delovanje.

M. P.

Dopisi.

Iz Dolenje vasi pri Senožečah.

Ustanovni občni zbor ljudskoizobraževalnega društva s knjižnico se je izvršil preteklo nedeljo nad vse pričakovano lepo. Zbralo se je gotovo nad sto domačinov in precejšnje število Senožečanov. V krasnih besedah nam je pojasnil pomen in važnost izobraževalnih društev g. dr. Fran Sturm. Poslušalci so z vidnim zanimanjem sledili izvajanjem g. doktorja, posebno ko je govoril o potrebi izobrazbe v narodnem in gospodarskem oziru, o potrebi izobrazbe za vzbujaanje samostojnega mišljenja in stanovske zavednosti ter organizacije. Za svoje temeljito predavanje je žel živahno ploskanje. Po prečitanih pravil se je vršila volitev stalnega odbora. Na predlog kancelista g. Antona Novaka je bil izvoljen predsednikom tamošnji učitelj Josip Kobal, odbornikom pa: Ivan Franičič, Ivan Mahnič, Anton Može 9, Anton Može 46, Matevž Suša, Andrej Škrli, Jakob Vidmar, Franc Zitko, Marija Može in Amalija Mahnič, vsi iz Dolenje vasi. Po izčrpanem dnevnem redu se je zahvalil predsednik navzočim s pozivom, da bi pridno zahajali v društveno sobo, segali po časopisih in knjigah ter zaključili zborovanje. Društvo šteje sedaj 48 pravih članov in članic ter 4 podporne člane, skupaj torej 52 članov in članic, kar je za tako majhno vas precejšno število. Ker so društveni prispevki jako nizki, se društvo do novega leta ne bo naročilo na noben časopis, pač pa bodo dali na razpolago svoje časopise gg.: Dr. Fran Sturm, kancelist Anton Novak, učitelj Josip Kobal in Anton Može, za kar se jim iskreno zahvaljujemo. Prav tako srčna hvala senožeškemu dijaštvu, ki je zložilo po zborovanju 2 K v prid našemu društvu. Izrečen bodi tudi na tem mestu izraz hvalečnosti gosp. Antonu Suši, trgovcu v Senožečah, ki je podaril knjižnici 35 podučnih knjig. Znano je, da je kraško ljudstvo revno, a vnoto za izobrazbo. Zato apelujemo na vse rodoljube, da bi priskočili mlademu društvu na pomoč ter mu darovali kako knjigo, primerno kmetškemu ljudstvu, posebno zabavne in poučne vsebine. Darovi naj se blagovolijo pošiljati na odbor. Tudi najmanjši dar se sprejme s hvaležnostjo.

S Prema. Z ozirom na popravke, ki ga je poslal župnik Lovšin uredništvu „Slov. Naroda“, in ki ga je „Narod“ prijavil dne 10. septembra v 209 številu, čuti pisec v 202 št. „Slov. Naroda“ priobčenega dopisa s Prema dolžnost resnici na ljubo vso zadevo bolj natančno pojasniti. Zgodi se to vsled tega, kar hoče župnik Lovšin s popravkom dokazati cenjenim čitateljem „Slov. Naroda“, da je bilo v ročenem dopisu takorekoč vse zlagano. Toda ne pojde, g. župnik, ako se tudi na glavo postavite. Cela fara ve, da je bilo do pičice resnica vse, kar je bilo pisano v dopisu iz Prema,

v 202 številu „Slov. Naroda.“ Oglejmo si torej malo bolj natančno, kdo je lagal. 1.) Župnik Lovšin piše v popravku: „Ni res, da se je cerkev zgradila z velikimi žrtvami premških župljanov; res je, pa da se je zgradila večji del z milodari cele Kranjske.“ Kako ste naivni, g. župnik! Po vaši logiki, bi se tudi lahko reklo, da se je prenovila Ljubljana po potresni katastrofi, z milodari cele Evrope. Vprašajte naše bolj starejše kmete, koliko so se mučili pri tej cerkvi, ter delali takorekoč noč in dan in še celo ob nedeljah in praznikih! 2.) Vi pišete v popravku: ni res, da je ta nekaj lepa cerkev v takem slabem stanju. A vsi mi farani trdimo, da je res v slabem stanju, ter da ni na njenem zunanjem zidovju skoraj nič več ometa ter izgleda zunanost slabše kot najslabša premaska bajta. O tem se lahko prepriča vsak potnik, ki se vozi iz St. Petra na R. ko ali nasprotno, na postaji Kilovče, od koder se ravno lepo vidi ta oguljena cerkev. 3.) Vi pravite v popravku, da je bila maša in litanije na angejsko nedeljo ob 7. uri zjutraj radi plesa. Ali tudi tokaj ste vedoma pisali neresnico, kajti cela fara pod prisego lahko potrdi, da ni bilo na angejsko nedeljo plesa na Premu. Tudi se ne morete izgovarjati, da niste vedeli, da ne bo plesa, kajti kot odbornik ste gotovo vedeli, ali bi vsaj morali vedeti, da je županstvo sklenilo že teden dni prej, da ne da nobenega dovoljenja za ples na angejsko nedeljo. 4.) Vi pravite, da ni res, da bo cerkev in fara precej oškodovana, mi pa pravimo, da je res, da je bila cerkev in fara precej oškodovana, ker dotični denar, ki bi ga bili prinesli ptujci na offer za cerkvene potrebe, ako bi bil namreč na angejsko nedeljo, ga gotovo ne bodo več prinesli. 5.) Najbolj drzno je pa od Vas, ko trdite, „ni res, da se sedanji patron cerkve, župnik Lenasi, ne upira prispevati postavnim patronatni prispevek.“ Ker ste v popravku tudi to točko omenili, naj izve tudi širša javnost, kaj o tem patronatu; saj s tem tudi Vas g. župnik v pravo luč postavimo. Stvar je namreč tale: Prejšnji patron cerkve grof Porcija je prispeval za vsa popravila pri cerkvi ali zvoniku peti del stroškov in sicer vselej točno in brez kakega ugovora. A kako rad prispeva sedanji patron za cerkev, naj dokaže sledeči slučaj. Proti koncu leta 1906 se je moral postavljati nove „griste“ (jarne) zvonov v zvoniku farne cerkve. Ker se ni hotel župnik Lovšin kot dober oskrbnik cerkve nič brigati za to, bilo je siljeno župnanstvo, prevzeti ta posel, ker drugače bi se bil zvonik radi nevarnosti političnim potom zaprl. Stroški teh popravil in nekih popravil pri mrtvašnici so narasli na 764 K 41 vin. Ta denar je županstvo založilo, ker cerkvena blagajna je vedno prazna. Eno petino teh stroškov bi imel dati torej kot patron župnik Lenasi, to je 152 K 88v. Prve dni meseca februarja 1907 je poslalo županstvo račun g. župniku Lenasiju v Šmihel z vljudno prošnjo, da bi poslal gornji znesek kot patronatski prispevek. Takoj čez 2 dni je bilo obveščeno tukajšnje županstvo, da bi poslal gornji znesek kot patronatski prispevek. Tako čez 2 dni je bilo obveščeno tukajšnje županstvo, od župnika Lenasija je bil poslal na župnika Lovšina 153 K torej še 12 vin več kot se je zahtevalo od njega. A čujte in strmite, kaj je storil župnik Lovšin s tem denarjem! On ga ni niti dvignil s pošte, pač pa vrnil patronu Lenasiju. Dan pozneje je pa župnik Lenasi zopet pisal županstvu, da mu je župnik Lovšin denar vrnil, iz kakih vzrokov ni povedal, mogoče sta bila tako sporazumljena. Županstvo je nato pisalo župniku Lenasiju, naj pošlje denar na županstvo, kar bi bilo edino pravilno, ker je županstvo založilo denar za dotična popravila. Toda kdor bi mislil, da je poslal dotični denar patron Lenasi županstvu obične Prem, bi se zelo motil. Županstvo je storilo potem še razne korake, ali stvar vendar še zdaj ni v redu in župnik Lenasi ni dal še vinarja za patronatski prispevek. Iz vsega tega se vidi, koliko so vredni popravki župnika Lovšina. Ker ima on farane za take nevedneže, ter jih pri vsaki priliki zaničuje in sramoti, mu še enkrat svetujemo, da si poišče drugo faro, ter nas s tem reši, drugače bomo prišli z drugimi rečmi na dan. Gradiiva imamo dovolj za to.

Glasovi z Jesenic.

Velika narodna veselica, kijo priredita telovadno društvo Sokol in podružnica Cirila in Metoda za jeseniško občino se vrši jutri, 15. septembra t. l. na Ferjanovem vrtu poleg telovadnice. Začetek ob treh popoldne, vstopnina 60 vin. za osebo. Pri veselici sodeluje sokolska godba iz Prvačine na Goriškem v društvenem kroju. Najprvo se vrši javna telovadba, nato pa je koncert, srečolov, šaljiva pošta, ples in drugo. Kot nekaj čisto novega naj omenimo pečenje jančev na prostem, na kar posebno opozarjamo prijatelje prave in neprišljene zabave. Dolžnost vsakega ro-

poljuba je, da se udeleži veselice, katere čisti dobiček je namenjen obema narodnima društvoma.

Razžaljeni klerikalci. Kakor je bila naša dolžnost, smo povedali o zadnjem klerikalnem zborovanju na Jesenicah odkritosrčno in resnično mnenje vseh razsodnih ljudi. Dejstvo je, da je bil tisti dan zbran pri nas najzanimivejši del slovenskega ljudstva, ki tvori po duševnih zmognostih — naj rabimo običajno razdelbo — sedmo kurijo. Odločno pa odklanjamo trditve, da smo žalili s tem „mile slovenske goste“ ali pa celo ves slovenski narod. Kdor prihaja na Jesenice pod klerikalno zastavo, tega ne moremo smatrati za poštenega narodnjaka in naj bo to dr. Krek ali pa najbolj zabiti klerikalni čestni pometač, dokler obstoji nečedna zveza liberalnih Nemcev in klerikalnih Slovencev. Sicer pa klerikalci sami najbolje vedo, kake ljudi imajo za seboj, zato bi bilo vsako razpravljanje v tem oziru neumestno. Idrijski klerikalci so nas počastili z izvanredno pohvalo v po- božnom „Slovencu“, češ, da smo dostojni nasprotniki. Ali naj bi se pretepali z nerazsodno klerikalno maso? Pripoveduj volu še take modrosti, boj se ž njim, on te bo neumno gledal in slepo drvil proti tebi, dasi sam ne ve zakaj. Tega muenja smo se držali, zato pa je izostalo vsako razburjenje, ko smo gledali vrsto brezumnih klerikalnih tretjerednikov. Toliko kot dodatek k „pohvali“ idrijskih klerikalcev!

Kaj je klerikalcem? „Slovenec“ zopet hujska proti Sokolu, da so njegovi člani proti katoliški cerkvi, ker zametujejo klerikalizem. Dopsnik „Slovenca“ s tem sam najlepše dokazuje, kaj je klerikalizem. Klerikalizem je to, da hočejo jeseniški duhovniki pod versko krinko vladati občino, klerikalizem je to, da ščuje katoliški duhovnik proti otroškemu vrtcu na Savi, ker v odboru družbe sv. Cirila in Metoda nimajo duhovniški pristaši večine, klerikalizem je tudi to, ker klerikalci ovirajo delovanje deželne zbornice, kjer bi rad gospodaril škof s svojimi podrepaniki. Držite se uprave svoje katoliške cerkve, udeležujte se državljskih pravic brez hujskanja ljudstva proti tistim, ki so nasprotnega mnenja, pa boste sami onemogočili boj proti klerikalizmu!

Delavski dom. Klerikalci vedno poudarjajo, da se bojujejo za vero in to tudi pri vsaki svoji politični firmi označijo s pridevkom „katoliški“. Čudimo se, zakaj niso svoje najmlajše trditve na Savi krstili „Katoliški delavski dom“. Ali se sramujejo tega imena ali mislijo s tem lažje ujeti kakega novega pristaša? Tujec, ki pride na Jesenice in to vidi, bo gotovo mislil, da je klerikalni delavski dom zbirališče vsega delavstva, kar pa ni res, ker je več kot polovica delavcev protiklerikalnega mišljenja. Zaradi jasnosti bi bilo želeli, da se ta napis popravi. S hinavščino proč in z barvo na dan!

„Naša Moč“. Gostinčarjevo glasilo „Naša Moč“, ki naj v bodoče napiše na svojo načelno stran: Glasilo slovenskega klerikalnega delavstva, takole hujska proti jeseniškemu Sokolu: „Kdor je v družbi jeseniških Sokolov — pokazal ti je, da v tvoji družbi ne more biti!“. Vsak delavec mora izvedeti, kako liberalci in prijatelji Sokolov sramoto njegove brate (?) in sestre (?)! Zato mora današnja „Naša Moč“ iz rok v roke! Pokažite jo tudi svojim ženam, bratom in sestram, sinovom in hčeram! Vsi pa odločno sklenite in se trdno držite sklepa: S sramotilci delavstva nobene skupnosti, nobenega občevarja! Jožef Gostinčar naj poišče svojo upokojeno metlo, pa naj pošteno očvrka klepetavega fantalina, ki mu je poslal dopis, ki res kar žari ljubezni do Sokolov-delavcev, kateri si pa — mimogrede povedano — kar nič ne žele „skupnosti“ in „občevarja“ z Gostinčarjevimi brati in sestrami.

Napredne posestnike in gostinčarje, ki niso o priliki klerikalnega zborovanja razobesili zastav, priobčujo „Slovenec“ imenoma. Dostojnim ljudem je to najboljše priporočilo. Pri tej priliki naj omenimo, da ima odsej stara kolodvorska restavracija g. Humra naslov „Restavracija pri Sokolu“, kar je najlepši zgled, da na Jesenicah ne potrebujemo dvojezičnih napisov. Kdor živi med nami, naj se uči slovenščine. Sicer pa se ravnamo po reku: Svoji k svojimi!

Knjižnica „Prosvete“ se nahaja v sokolski telovadnici. Knjige izposojuje brat Plankar vsako nedeljo od 11. do 12. ure popoldne proti neznatni odškodnini. Knjižnica je vsakomur dostopna, ker ima le izobraževalen namen!

Stari Quereh, inšpektor drž. železnice v pokouju, zapusti Jesenice v kratkem. Ž njim izgine najnetaknejši in najsurovejši državni uradnik vse-

nemškega mišljenja, kar jih je bilo nastavljenih pri tukajšnjem gradbenem vodstvu tekmo gradnje železnice. Politično ni deloval, ker mož sploh ni imel potrebnih zmognosti, zato pa je tem grje psoval in žalil vse, kar je slovenskega, kjerkoli je le mogel. Mi le želimo, da mu sledijo kmalu tudi trabant, ki ga sedaj obkrožujejo. Upamo, da nas usoda v bodoče obvaruje pred takimi uradniškimi marazmi!

Trnovčani ne v nemške šole!

Politično in prosvetno društvo za Krakovo in Trnovo v Ljubljani obrača se z nastopno okrožnico do staršev, ki mislijo svoje otroke pošiljati v nemške šole. Okrožnica glave:

Bliza se zopet šolsko leto in vsak oče in mati mora se resno vprašati, v katere šole če dati sina ali hčerko. Odgovor na to vprašanje je važen, ker vsak zaveden Slovenec ne more in ne sme drugače odgovoriti, kakor: v slovenske šole. Naše mestne šole so tako izvrstne, da si boljših želeti ne moremo; naši otroci bodo torej v najboljši odgoji in v najboljših rokah, ako jih izročimo mestnim šolam.

Pri nekaterih Krakovčanih in Trnovčanih, zlasti pri materah, pa se je vkoreninila grda navada, da pošiljajo svoje otroke v nemške šole, seveda v šulferajnske šole, češ tam se jim bodo otroci nemški naučili. Nekateri pošiljajo otroke celo v nemški vrtec, in kdor pride k nam v Trnovo, vidi in sliši, kako naši slovenski otroci nemškega „Florijana“ pojo, dá, pojo, četudi ne razumejo, kaj poje. Človek, ki tu sliši otroke nemško peti, mora si misliti, da se nahaja v kakem nemškem mestu na Pruskem, a ne v slovenski beli Ljubljani. To je gotovo sramota za tiste naše ljudi, ki grešijo zoper svoje lastne otroke in zoper svojo slovensko narodnost. Nemške šole niso za nas, so nam na škodo. Slovenski otrok ne more napredovati v nemški šoli, ker ne razume nemškega pouka. In naposled, saj se ni treba hoditi učiti nemščine v nemške šole! V vseh mestnih šolah se uči nemški jezik, še preveč se uči, tako da se vsak otrok lahko navadi nemški, ako le hoče. Sicer pa nam nemščina malo pomaga. Otrok se mora naučiti drugih reči, ki so za življenje neobhodno potrebne. Mi smo odločno zoper obiskovanje nemških šol v Ljubljani, in sicer radi tega, ker nemški šolam ni namen, da bi se tam izobrazili naši otroci, ampak njim je namen, da bi se naši otroci nasrkali tujega nemškega duha, da bi se nam odtujili, to je pomenčili in da bi potem zaničevali Slovence, kakor jih zaničujejo in sovražijo Nemci in nemški učitelji. Svojih otrok pa vendar ne bomo izročali učiteljem, ki nas zaničujejo.

Opominjamo torej vse Krakovčane in Trnovčane, naj ne pošiljajo otrok v nemške šole, ampak le v slovenske šole na Cojzovi cesti in pri Sv. Jakobu. Naznani naj se nam vsak slučaj, ako bi kdo silil ali vplival na koga izmed vas, da bi dali otroka v nemške šole. Ob zadnjih državno-zbornih volitvah je nemški kandidat dobil le 10 glasov. Kdor pozna naše razmere, ta ve, da to niso bili glasovi Nemcev, ampak da so to bili glasovi zapeljanih Slovencev, katere je premotil znani nemški agitator, loveč pri vas slovenske glasove za nemškega Del Cotta. Pri nas ni Nemcev; ne potrebujemo ni Nemcev ni nemških šol, ker imamo boljše svoje slovenske šole. Mi smo Slovenci; pošiljamo otroke v slov. šole, kjer skrbje naši učitelji za njih duševni blagor, a ne v šole nemške, kjer nemški učitelji sovražijo in teptajo vse, kar je slovensko. Poglejte samo ljubljanske Nemce, kako se vselej zoper nas šopirijo.

Ako je kdo svojega otroka že vpisal v nemško šolo, vzame naj ga iz te šole in vpiše naj ga v slovensko šolo. Še je čas, da se to popravi.

Starši, pazite torej in vpišujte svoje otroke le v slovenske šole. Kdor je mož, a ne šušmar, ne more drugače storiti. Spoštujemo sebe, svoj jezik in svoje šole.

V Trnovem, dne 14. sept. 1907.

Politično in prosvetno društvo za Krakovo in Trnovo.

XIV. kongres „Svobodne Misli“ v Pragi.

V četrtek se je zaključil svetovni kongres »Svobodne Misli« v Pragi in sicer po napadih v klerikalnih listih soditi — z velikim uspehom. Ideja svobodne misli pridobiva tal vsepovednosti, zato bljuvajo klerikalni listi ogenj in žveplo na prireditelji in ker ji s stvarnimi razlogi in ugovori ne morejo blizu, se poslužujejo najinfarnostnejših laži, da bi kongres in

udeležence kongresa ponižali in oblatili pred javnostjo. Kaj vse je že v tem oziru storil »Slovenec«! Ze tedne sem izliva iz svoje smrdeče kloake golide najostudnejše gnojnice na prireditelje kongresa in na kongres sam. Da bi njegove infernalne laži, njegova podla obrekovanja zavračali? Nam ne pride na misel! Laž ima kratke noge in resnica je še vsikdar zmagala! Tudi svobodna misel bo zmagala nad peklenko močjo teme!

Na kongresu v četrtek se je glasovalo o resolucijah, ki so jih po temeljitim posvetovanjem sestavile posamezne komisije. Resolucija o svobodni šoli je bila soglasno sprejeta. V resoluciji se posebno poudarja, da ima vsak otrok pravico do pouka v svojem maternem jeziku. Italijanski delegat prof. Ghisleri je nato sporočil, da nameravajo italijanski svobodnomislilci v Rimu ustanoviti racionalistiško šolo, ter pozival, da bi svobodnomislilci vseh narodov in dežel podpirali to podjetje.

O mestu prihodnjega kongresa »Svobodne Misli«, je poročal predsednik dr. Bartošek ter predlagal, da se ima prihodnji kongres vršiti l. 1910. v Bruslju, in sicer v proslavo 30letnega obstanka mednarodne federacije svobodnih mislilcev. Predlog je bil soglasno sprejet. Po nasvetu Švicarja Richterja se priredi prihodnje leto srednjeevropski regionalni kongres »Svobodne Misli« v Curihu. Urednik Myslik, predsednik češke federacije svobodnomislilnih mislilcev, je nato naglašal, naj se letošnji kongres v Pragi smatra kot priprava velikega kongresa »Svobodne Misli«, ki se naj priredi 6. marca 1915. v Pragi ob 500letnici Jan Husove mučeniške smrti. »Osem let«, je vzkliznil govornik, »se hočemo češki svobodnomislilci pripravljati na ta kongres, da bomo lahko z njim zadali smrtni vdarec klerikalizmu in reakciji.« Myslikov predlog je kongres sprejel z velikanskim navdušenjem.

Resolucije o ločitvi cerkve od države, ki sta jih predlagala Delarue in Schmal, o reformi zakonskega prava, o ravnopravnosti žena, o sežiganju mrličev in o svobodni vesti je sprejel kongres soglasno brez debate. Daljša debata se je razvila o temi »patriotizem in svobodna misel«. Debate so se udeležili dr. Carmine, predsednik »Česke šolske zveze« dr. Schreiner, Richter iz Curiha, posl. Modraček in del Kuratowski. Resolucija je bila sprejeta z veliko večino glasov.

S tem je bil dneveni red končan in generalni tajnik mednarodne zveze svobodnih mislilcev Furnemont se je v iskrenih besedah zahvaljeval praškemu pripravljalnemu odboru, zlasti njega načelniku dr. Bartošku za prekrasno uspešno prireditve. Predsednik češke sekcije »Svobodne Misli« urednik Myslik je ob eni popoldne med zvoki fanfar zaključil kongres s klicem: »Na svidenje l. 1915. na XVI. kongresu »Svobodne Misli«. — Pripominimo, da je slovenska sekcija »Svobodne Misli« sestavila v francoskem jeziku spomenico o položaju Slovencev in o kričečih krivicah, ki jih morajo pretrpeti s strani vlade, Nemcev in Lahov, in da je kongres tudi pozdravil največji sedaj živeči poljski pesnik Kazimir Tetmajer.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 14. septembra.

— **Quousque tandem?** — ali še ne bo konec naših poniževanj? Piše se nam: Brzjavka z Dunaja, da misli vlada ljubljansko I. drž. gimnazijo razdeliti na dva dela in da bi bil ravnatelj nemških razredov gospod na zavodu, kjer se nahaja večina dijakov slovenske narodnosti, spravila je vse Slovence iz ravnateljstva! Gotovo se je marsikak starejših naobražencev, čuvši ta vladni narek, živo spominjal onih za nas Slovence tako sramotno žalostnih časov, ko so privzdrani — tudi iz raja! — nemški profesorji tudi povzdigovali zveličavno nemško kulturo in v nič devali vse prizadevanje nas ubožnih Slovencev! Kdo ne pomni izreka bivšega profesorja zgodovine in nemščine — nomina sunt odiosa na stari ljubljanski gimnaziji, ki je baje izrekel te-le besede: „Krain ist doch ein Schweinland, weil es sogar eine „Sau“ als Hauptfluss besitzt.“

— **„Slovenec“** še vedno napada notarja Hudovernika radi volitev na zadnji skupščini sv. Cirila in Metoda in to popolnoma brez vsega povoda. Kakor je vobče znano in kakor je seveda tudi „Slovenec“ znano, so pri teh volitvah edino-le odločevalci slovenski akademiki radikalne struje, ki so na skupščini nastopili z več nego 180 pooblastili raznih podružnic, postavili kandidate in z njimi prodrli. Sicer je pa tudi javna tajnost, da tiči za temi napadi na notarja Hudovernika ter jih provzročuje nek notarski kandidat klerikalnega mišljenja, ki je v službi pri nekem nemškem notarju, o katerem bomo še govorili.

— **Pornografija „Slovenca“** je vzbudila v Trstu in v vseh krogih, kjer se razume italijanski, največje ogorčenje. Slišalo se je stare ljudi, ki niso v sumu radikalizma in ki so celo mnogokrat gojili simpatije do „Slovenca“ politike, ogorčeno vprašati, ali je sploh mogoče držati v hiši list, ki rabi trivialnosti, koje v Trstu je slišati le v onih delih starega mesta, kamor poštono dekline nikoli ne sme zahajati. Videl sem v kavarni nekega gospoda čitati „Slovenca“, a ko je prečital ono neponatisljivo mesto, urno skriti škofov list pred očmi spremljačice ga gospe in hčerke, da bi se ne pohujšale. Neki Italijan, kojemu sem pokazal ominozno besedo, me je vprašal, če smejo pri nas „pikantni listi“ tako pisati, ker v Italiji si „Asino“ kaj takega ne dovoljuje. A ko sem mu povedal, da „Slovenec“ ni pikantno-humorističen list, ampak glasilo slovenske klerikalne stranke, kojega uredniki so katoliški duhovniki, me je mož debelo pogledal in nikakor mi ni hotel verjeti. In imel je prav, kaj takega drugje na svetu ni mogoče.

Najnespodobnejša avstrijska žurnalista. Že več let je tega, kar je nastal v avstrijski javnosti velik vihar. Našli so se namreč različni nemški klerikalni poslanci, ki so za dober denar ali pa iz strankarskega fanatizma dajali raznim listom svojo poslansko imuniteto nekako v zakup. To se pravi: podpisovali so se na dotičnih listih kot odgovorni uredniki, dasi niso bili v nobeni drugi zvezi s temi listi, najmanj pa da bi bili pri njih žurnalistično sodelovali. Ta vihar je rasel in je prišlo do burnih prizorov. Tudi poslanci, ki so bili dejanski redakterji in sodrujnik listov, pri katerih so se podpisovali kot odgovorni uredniki, so vsled tega odstopili od odgovornega uredništva. Zmagalo in obveljalo je načelo, da noben poslanec ne sme s svojo poslansko imuniteto ščititi listov; tudi ne, če je sam volja, glavni redakter in dejanski sodrujnik dotičnega lista. Spodobni poslanci so tudi takoj izvedli konsekvence, vlada pa se je zavzela za to, da bi se potom zakona onemogočila zloraba poslanske imunitete, do slej se to še ni dalo dognati, dasi je malone ves parlament zavzel za tako zakonsko določbo. Zaostala je stvar in tudi ne mudi se več zanjo, saj so kakor rečeno, vsi spodobni poslanci že odložili odgovorna uredništva. Toda — rekli smo malo preveč. Vsi še niso nehali zlorabljati svojo poslansko imuniteto. Dva lista sta v Avstriji, na katerih sta kot odgovorna urednika podpisana dva poslancina. Ta dva lista sta „Domoljub“ in „Naša Moč“. Res, da sta to dve podli cuji, na kateri ni vredno da kdo pljuje, res da služita najinfamnejšim namenom klerikalne stranke, ali to je vseeno pri presojanju postopanja tistih dveh poslancev, ki s svojo poslansko imuniteto ščitita infamije teh dveh listov. Odgovorni urednik „Domoljuba“ je častnobesedni Nace Žitnik, odgovorni urednik „Naše moči“ je dika vseh poslancev in ponos kranjskih duhovnikov Joža Gostinčar. Pri „Slovenec“ se Nace Žitnik ne upa več opravljati „posla“ odgovornega urednika, ker se boji, da bi ga kdo tožil. „Domoljub“ pa razen klerikalnih kmetov in terjalkih niče ne bere in na to računajo greši Nace Žitnik. Pri „Naši Moči“ je postal podkriževalec Gostinčar odgovorni urednik šele potem, ko je po zabistosti in brezznačajnosti svojih volilcev postal poslanec. Kolikor je nam znano, sta Žitnik in Gostinčar edina avstrijska poslancina ki se drzneta zlorabljati svojo poslansko imuniteto v to, da moreta „Domoljub“ in „Naša Moč“ poštonim ljudem čast krasti. Toda še ni vseh dni konec. Žitnik in Gostinčar sta postala odgovorna urednika „Domoljuba“ in „Naše Moči“ da bi ta dva lista v prihodnjem boju za deželni zbor imela proste roke. Temu je treba priti v okom. Najbolje se to zgodi, če prvi, ki ga kateri teh listov napade, vloži tožbo. Sodnja bo morala zahtevati od poslanske zbornice privoljenja za sodno preganjanje teh dveh najnespodobnejših avstrijskih žurnalstov in tedaj bomo že poskrbeli, da se bo tema revolveržurnalstoma v parlamentu strgala krinka z obraza in da ju bo videla cela Avstrija v polni luči in v polni nagoti.

— **Župan v železnikih et Co.** Najstarejši naj bode župan, tako je menda rekel Blažkov Joža, ko se je imel konstituirati nov odbor. Reklo se je nadalje, da je mož zelo izkušen. Danes pa je vsak prepričan, da mu je s starostjo zrastle le trma, ki jo je tako poln, ko konj, ki se šeti. Pravzaprav pa sam ne ve, za kaj da je. Sin njegov se javno hvali, da itak le on župani, ker oče tako nič ne razume. Štrajnar si prisvaja tudi nekega diktature, najoblastnejši pa je Blažkov Joža. Toda javna tajnost je, da vsi ti niti prsta ne stegnejo, če

jim ne posveti najslabejši bivši župan selški, to je naš dični dvojni poslanec Čočov France, ki pa mu navadno morajo pomagati Štokar, Rožnik in pa Tone Tarok iz Dražgoš. Specijaliteta vsega obč. odbora je vsekako Blažkov Joža. Ta človek kar bezla, odkar je dosegel čast obč. svetnika. Ugnal bi vruga v kozji rog, ko bi se mu slučajno prikazal. Pa kaj se hoče, mož, ki se javno hvali, da ima šest-najst tisoč premoženja in je tovarnar (?). Amen. O Štrajnerju ne poročam drugega, kakor da ima pre-pričanja na litre. O ostalih županovih kompanjonih ni da bi rabil črnila. Sicer pa hočem v kratkem poročati, kako se gospodari v našem obč. odboru, ker imajo večino razni civilni Feketi. — G.

— **Naše narodne zahteve in klerikalci.** Iz Štajerskega se nam piše: Dovolj se je že označilo rodoljubje klerikalcev, ki je vršijo ob raznih prilikah; pokazalo se je na njih delovanje proti naši šolski družbi, pokazalo na njih malomarnost v nemškutarskih krajih, pokazalo na njih agitacijo proti naprednim slovenskim zdravnikom itd. itd. Človek bi vendar mislil, da vsaj v vprašanjih, katerih še res ni ognusila strankarska strast, in ki so vendar za narod vprašanja bodočnosti in obstoja, da bodo vsaj v teh vprašanjih tudi naši klerikalci zastavili svoje sile. Kakor znano, je vlada v prestolnem govoru objubila, da predloži v najkrajšem času načrt za razdelitev dežel v okrožna oblastva. To je trenutek, v katerem moramo baš štajerski Slovenci zastaviti vse sile, da se nam izpolni stara zahteva, ki jo izražamo v besedah „proč od Grada“, to je, mi si hočemo svoje narodno - politične, kulturne in gospodarske zadeve sami urejevati. Kakor en mož bi morali vstati štajerski Slovenci in zavpiti vladi na ušesa: Štajerska naj se razdeli v dve narodnostno ločeni okrožji. Narodna stranka je takoj spoznala važnost vprašanja in trenutka ter je (v svojem glasilu) na mnogih shodih (in bo to storila še na nešteti!) odločno zahtevala rešitev tega vprašanja v gornjem smislu. In gospodje pri „Slovenskem Gospodarju“ in Kmečki zvezi? Niti z eno besedo se še do danes niso dotaknili tega vprašanja, ki je kakor rečeno življensko vprašanje za štajerske Slovence. Na shodih sklepajo zvezarji najneumnejše resolucije, ki z našimi narodnimi koristmi niso absolutno v nikaki zvezi, v najbesnejših izbruhih strasti hujskajo njihove kreature proti Narodni stranki in njenim poslancem, za to važno zahtevo štajerskih Slovencev pa ne najdejo besede. In vendar se bo vlada ozirala na to našo zahtevo le, če bo ljudstvo govorilo. Tako pojmujejo važnost naših narodnih zahtev — brezdomovinci. Isto je z drugim enako važnim vprašanjem: jugoslovanskim ministrstvom. „Narodni List“ kot glasilo narodne stranke skoro v vsaki številki temeljito razpravlja o tem vprašanju, odločno zavzema svoje stališče, na shodih stranke se ljudstvo kakor en mož izreka za to zahtevo — dr. Korošec in njegovi pandurji i v listu in na shodih o tem molče. Taki so brezdomovinski papeški lakaji v narodnih vprašanjih, in vendar prihajajo vsak trenutek in hočejo druge učiti narodnjaštva. — Nič boljše je pa v tem oziru tudi vodstvo koroških Slovencev, ki je docela v klerikalnih rokah. Vsakdo, ki politično vsaj za ped sebe misli, mora uvideti, da sta zgornji dve vprašanji tudi in posebno za koroške Slovence življenskega pomena. Samobesbi razumljivo bi torej bilo, da vodstvo koroških Slovencev v tem trenutku dvigne svoj glas ter odločno zahteva to, kar zahteva narodna stranka za Štajersko. A to vodstvo — molči. Gospodje Podgorci i drugi najdejo pač časa dovolj, da v neumnih člankih še bolj neumno napadajo našo akademsko mladino, našo šolsko družbo, da lopnejo ob vsaki priliki in nepriliki v bedastih, najglobljih nevednost kažočih člankih po raznih liberalcih, da sanjajo o ustanavljanju klerikalnih kmečkih zvez po štajersko-kranjsko-goriškem klerikalnem receptu. — da bi pa dvignili in vzbudili in vzburili ljudstvo, da kakor en mož vstane za te naše najnujnejše narodne zahteve pri vladi, za to tudi klerikalnim kolodvom na Koroškem primanjkuje časa. In ti ljuje se še drznejo imenovati se — rešitelje naroda. Brezdomovinski hinavci so, ki so si na svoj brezdomovinski plašč našili tuintam kako „narodno“ krpo.

Ljubljanske gospodinje vlijudo prosijo merodajno oblast, da nemudoma odpomore že neznoznim razmeram, koji vladajo sedaj na tukajšnjem trgu za živila! Pred še nedavnim časom so bili tržni dnevi za perutnino samo ob sredo in sobotah; in ob teh dnevih niso smele branjevke prekupovati pred 10. uro popoldne perutninskih živil. Sedaj je to drugače. — Vsak dan se pripelje in do-nese obilo perutnine na trg; a kaj pomaga, ko planejo branjevke na

vozičke košare liki gladni jastreb na svoj plen! Gorje ti pa, skrbna gospodinja, ako se vendar prerineš z velikim naporom do pripeljanega blaga, prašajoč po ceni — opsujejo te prekupovalke na najgrši način. Draginja je že tako neznozna iz prve roke, kamoli še iz druge, da celo iz tretje! Zatorej nuje odpomoči prosijo!

Ljubljanske gospodinje. Poziv! Narodno napredni dijaki se obračajo tem potom do vseh somišljenikov z vlijudo prošnjo, da se naroče na glasilo svobod. narodno-naprednega dijaštva „Svoboda“. Celoletna naročnina 3 K je pač tako nizka, da je častna dolžnost vsakega naprednjaka naročiti naš list, ki hoče vedno in povsod, odločno in brezobzirno zastopati težnje narodno-naprednega dijaštva. Posamezna številka stane 20 v in se prodaja v Ljubljani v knjigarni Schwentner, v Gorici v knjigarni Gabršček in v Celju v „Zvezni trgovini“. Naročnina naj se blagovolj pošiljati na naslov: Ured. „Svobode“, Celje. (Opomba ured.: Naprednjaki! Sežite po dijaškem narodno-naprednem listu!)

„Narodna knjigarna“. „Slovenec“ je vzdignil veliko reklamo, naj kupujejo stari in dijaki potrebne šolske knjige samo in edino v „Kato-liški bukvarni“. Slovenski dijaki dobivajo v nemškem jeziku naslovljena vabila za nakup knjig v neki drugi knjigarni. Zozir na to toplo priporočamo somišljenikom naj podpirajo svoje ljudi in posebno naj ne pozabijo na novoustanovljeno „Narodno knjigarno“.

Himen. Jutri se poroči gospod Ivan Riglar, učitelj-voditelj v Strugi na Dolenjskem, z gospico Pavlo Blaznikovo, hčerjo posestnika g. Blaznika v Ljubljani. Naj bo srečno!

— **Imenovanje.** Začasni glavni učitelj na učiteljskem v Ljubljani dr. Iv. Orel je imenovan za stalnega glavnega učitelja na tem zavodu.

— **Iz politične službe.** K okr. glavarstvu v Postojni je vstopil v službovanje gozdni komisar g. Pavel Otto.

— **Idrijsko delavstvo in klerikalci.** Idrijski erarični delavci so zapričeli akcijo za zboljšanje svojega gnotnega položaja in se je o tem vršil od socijalno-demokratske stranke sklicani shod, ki je bil mnogobrojni obiskani in so se vse resolucije soglasno vzprejele. »Slovenec« poroča o tem, a v svoji zlobnosti spravila v zvezo nek pretep, ki so ga povzročili neki mladeniči, a ni imel nikakih hujših posledic. Nad to novo zlobnostjo »Slovenec« je bilo idrijsko delavstvo do skrajnosti ogrčeno. Kaj tudi ne! V težkem boju, ki ga vodi idrijsko delavstvo proti svojemu izkoriščevalcu, se ne sramuje klerikalno glasilo najgrše sumničiti in grditi delavstvo. Kaj neki ima opraviti neznamen pretep z zapričeto akcijo za zboljšanje gnotnega stanja idrijskega delavstva! Vidi se iz tega, kako nizkotni so idrijski klerikalci, ki v svoji strankarski strasti skušajo škodovati vsaki stvari, ki ne izhaja od njih ali ni v korist njihovega protiljudskemu delovanju. Pred njihovo zlobnostjo pač ni nihče varen. Upamo, da si idrijsko delavstvo dobro zapomni najnovejše klerikalno infamijo in da ob svojem času primeren odgovor!

Prvi dekliški licej na Slovenskem. Dočim opozarjamo sl. občinstvo na tozadevno oznanilo v in-skratnem delu današnjega lista, naj po-jasnimo, da se ima izpremeniti su-kcesivno mestna cesarja Franca Jože-fa višja dekliška šola v šestrazredni licej, čigar I. razred se otvori že z le-tošnjim šolskim letom. Dekliški liceji imajo namen podajati deklicam s po-sebnim ozir na nove jezike in njih slovstva ženskemu značaju primerno občno omiko in sicer višjo, nego jo morejo podati ljudske in meščanske šole. Učna uprava jih je uredila kot dekliške srednje šole, v katere se sprejemajo deklice po dovršenem 10. letu starosti in 4. razredu ljudske šole na podlagi podobnih sprejemnih izkušenj, kakor jih morajo napraviti dečki za I. gimnazijski ali realski razred. — Te vrste zavodi — in po tem naj se občinstvo ravna — služijo bolj višji teoretični naobrazbi nego kakemu praktičnemu poklicu, so namenjeni bolj srednjim stanovom, ki lahko hčere nekoliko dalje šolajo in utrpé nekoliko šolnine ter zamorejo oskrbovati hčere z dražjimi knjigami in učili, pa vendar se v domovini pri tem ceneje izhajajo, nego da bi jih pošiljali v inozemstvo v predrage tuje penzionate. Pri nas ima tak za-vod posebno važen pomen za vse ti-ste premožnejše rodline, ki so doslej vedno izgovarjale se, da nimajo doma boljših dekliških šolskih zavodov, pošiljale hčere svoje v različne tuje šole v Graciu, Trstu, Gorici ali celo v Švici, kjer so si pridobile malo po-vršnega znanja, pa se navzele tistega gnjusnega preziranja svoje sloven-ske domovine, slovenskega rodu in slovenskega jezika, sploh mržnje

proti vsemu, kar je domačega, nam svetega — vse to za drage slovenske novce. Tu se sedaj nudi prilika pre-možnejšim slovenskim rojakom zla-sti po Štajerskem, Primorskem in Koroškem, da izšolajo svoje hčere kar najbolje, zlasti ko jim je na raz-polago tudi že izborni penzijonat društva »Mladika«, penzijonat s tako uredbo in pod takim vodstvom, da se lahko kosa z vsakterim bodisi doma-čim ali tujim. — Učilo se bode v li-ceju: veronauk, slovenščina, nem-ščina, od tretjega razreda dalje fran-coščina oziroma laščina, zemljepis, zgodovina, matematika, prirodopis, fizika in kemija, prostoročno risanje in geometrični nazorni nauk, lepo-pisje, vzgojeslovje, ženska ročna de-la; — neobvezno se bode pouče-vala tudi telovadba, petje, stenogra-fija in gospodinjstvo. — Kakor smo že poročali, prične se šolsko leto 1907./08. izjemoma šele prve dni ok-tobra, ker bodeta dotlej novo šolsko poslopje in notranja oprava dogo-tovljena. — Naj bi slovenski listi na to opozorili občinstvo.

Z dežele se nam piše: Kleri-kalci, ki po zadnji veliki skupščini družbe sv. Cirila in Metoda zoper njo rujejo in bojkotirajo nje užiga-lice itd., le par vrstic. Nehajte od tega nečednega ruvanja. Ta naša družba mora biti vsakemu pravemu rodoljubi sveta in pomislite, ako pravi rodoljubi, katere imenujete „liberalce“, ne bodo podpirali „Mira“. Družbe sv. Mohorja in kupovali pri klerikalnih trgovcih, se bo tudi pre-cej poznalo. Ali ste zato že-li dobiti našo družbo popolnoma v svoje roke, da bi zaspala, ko nekdanj „Straža“ z blagajno vred? Za od vas ustanov-ljeno „Stražo“ so z veseljem prispe-vali tudi naši somišljeniki, ker so mislili, da je ustanovljena v obrambo slovenskih trpinov ob mejah, a ni bilo do danes ne sluha in duha od tega.

Držni kolodvor v Gorici še do danes nima napisa. Slovenskega nebejo dostaviti in opuščajo raje vse. Alldentsch napis bi vsenemškemu po-stajevalečniku seveda najbolj ugajal. Ker ga ne doseže, mora njegov portir odhod vlakov razklicevati samo nem-ško in laško. Zapostavljati naš jezik in s tem zavedne Slovence žaliti in poniževati, to je pač poglavitna na-loga zloglasnega postajevalečnika Wiesera. Slovenci pa smo plašni in pčniži in še s takimi brami, kakršne dobivamo v Gorici, nas ni spraviti pokonci.

Društvo slovenskih trgovskih sodrujnikov v Kranju je imelo v soboto, 7. t. m., svoj ustanovni občni zbor, na katerem se je izvolil sledeči odbor: predsednik g. Mat. Korkl; pod-predsednik g. Herman Deisinger; taj-nik g. Joško Urek; blagajnik g. Hinko Bartl; odborniki: g. Milan Petek, g. Franc Perc, g. Osvald Dobčič, g. Jos. Koželj, g. Ivan Smalčič, vsi trgovski sodrujniki v Kranju.

Čebelarški shod v Gornjem Tuhiu. Slovensko osrednje čebelarsko društvo priredi 15. t. m. ob 11. uri popoldne v šoli v Gor. Tuhiu čebelarški shod. Predaval bo od-bornik osrednjega čebelarkega društva g. nadučitelj Likozar o pravilnem ozimovanju, o pitanju spom-ladi in o kupčiji čebel.

Čebelarški shod v Metliki se je vršil 1. t. m. v ondetni šoli. Shod je bil dobro obiskan. Udeležnike je najprej pozdravil g. župan Jutraž, potem pa predsednik kmet. podruž-nice g. nadučitelj V. Burnik. Nato je g. nadučitelj Likozar iz Ljub-ljane v nad eno uro trajajočem go-voru podal glavno navodilo o umnem čebelarstvu. Udeležniki, posebno gosp. župan Jutraž in g. dekan Višo-ševic iz sosedne Hrvaške so stavili še razna vprašanja, na koja je gosp. predavatelj podal potrebna pojasnila. Končno se je g. župan zahvalil go-vorniku za res strokovno predavanje ter izrekel upanje, da se bode tudi v zapuščeni Belokrajini začelo novo živ-ljenje med čebelarji. Da je bilo za-nimanje prisotnih čebelarjev veliko, pričajo razna stavljenja vprašanja na koja je gosp. Likozar odgovarjal nad eno uro. Shod je zaključil gosp. nadučitelj ob pol 12. uri.

Kinematograf Edison na Du-najski cesti nasproti kavarni „Ev-ropa“ ima od danes do všteteja prihodnjega torka sledeči zanimiv spored: burski konjiki, vaje vojne mornarice, nadležni otroci (smešno), bankovec (zadnja novost), brzjav srednjega veka (smešno), služabnik veleposestnika (pretresljiva tregedija v dveh delih in 13 slikah), prevelika pridnost (smešno). Kinematograf Edison bo imel odšlej vsak teden po dvakrat nov program in sicer vsako sredo in vsako soboto. V četrtek in sobotoh so od 3. do 6. predstave za dijake po-znižani ceni. Ker je to podjetje tek-om par mesečnega obstoja pokazalo, da ima vedno najnovejše izvirne slike, se je občinstvo opravičeno priljubilo in so predstave v vsakem oziru pri-poročljive, zlasti ker so čiste in jasne in oko prav nič ne trpi pri gledanju tudi dolgih prizorov.

Javna ljudska knjižnica v Ljubljani. Upravni odbor Simon Gregorčičeve javne ljudske knjižnice v Ljubljani nam javlja, da se odpravi javna knjižnica v četrtek, dne 19. t. m. Knjige se bodo izposojale vsako nedeljo od 8.—12. ure dopoldne in v četrtek od 5.—8. ure popoldne v knjižniških prostorih (Vegove ulice št. 2, pritlično na levo), in sicer na izkaznice, ki se dobe pri knjižničarju proti vplačilu 20 vinarjev. Na posamezno izkaznico si je mogoče izposoditi naenkrat le po eno knjigo, zaporedoma pa 48 knjig. Kdor si vzame dve izkaznici, si sme naenkrat izposoditi po tri knjige. Za vsako izposojeno knjigo je plačati pristojbina 2 vinarjev. Izposojevalci se morajo prvič — ko dobe izkaznico — zglasiti osebno pri knjižničarju in se na zahtevo s kakim dokumentom legitimirati. Knjige se izposojajo za 14 dni, kdor ta rok prekorači, dobi opomin, in ako bi se teden dni zanj ne zmenil, se ga lahko toži. — Ob otvoritvi bo imela knjižnica 1158 knjig, med temi 660 slovenskih.

„Prosveti“ so darovali od 4. do 13. sept. t. l.: gospa Marija Zalaznik 10 K; g. prof. dr. Jos. Tomineš 3 K; g. Jos. Lavrenčič 5 K; g. prof. dr. Pipenbacher 4 K; vsi 7 Ljubljani. Nadalje g. dr. I. Kogoj, župan v Jesenicah, 3 K; g. Jos. Šepetavec, župan v Idriji, 5 K; g. Jos. Gorjup, župan v Mokronogu, 2 K; g. dr. De Franceschi v Novem mestu 5 K; g. U. Trnkoczy, lekarnar v Ljubljani, 9 K; g. dr. I. Schwab v Celju 5 K; g. dr. Jos. Mencej v Idriji 10 K. Podpisani odbor izreka imenovanim darovateljem svojo najiskrenejšo zahvalo. Odbor akad. fer. društva „Prosveta“.

Razmere bohinsko-bistriške. Piše se nam od tam: Meseca maja letos bi se imele vršiti občinske volitve v Boh. Bistrici, ker pa morda razmere županstvu dobro ugajajo, se zdaj ni teh volitev. Občinski odborniki, glavni njih voditelj župnik Piber, hodijo v občinske pogoste seje tobak kaditi, in k temu imenitnemu kadenju iz malih pipic povabi g. župana po komandi Pibra tudi g. okr. glavarja Detela. Gospod Piber hoče biti vse, ker mora vse vedeti, vse urediti, vse sprejeti, vse odločiti, vse prenočiti, dajati hrano potujočim gostom in postane večkrat izvožek iz same dobrohotnosti, da ne bi kdo drugi kaj zaslužil. Med tem svojim velikanskim napornim delom se tudi še briga za svojega brata ubeglega Matveža, da mu dela račune, naroča blago, in agitira za njegovo prodajalno kot tih kompanion. Kakor ima pa Piber rad druge ljudi, ne mara kaplana, zato opravlja službo le sam, kadar ima ravno čas in če ne pride kaj drugega vmes. Kaj mu mar, če je treba bolniku na smrtno uro duhovnika iz daljne fare, kakor se je to zgodilo pred 5 tedni, ko so morali rečni sorodniki neke bolnice celo v Podbrdo na Primorsko brzojaviti po župnika. Pibrov kolega g. župnik Berlič v Srednji vasi pa je celo toliko prijazen, da vedno pazi na došle goste v Srednji vasi in jih povabi na večerjo in prenočišče in to menda iz same prijaznosti v olajšanje srednjevaških oštirjem, da jim ne delajo došli potniki kakih sitnosti v gostilni, da jim ne bi kdo kaj ne ljubega denarja pustil, ker se tega ti reveži močno bjeje kakor davčnega eksekutorja, ko ni s čim davka plačati. Gospod Berlič nadzoruje celo še nekaj malih po konsumnem društvu ne še pokončenih trgovin, da ne smejo drugim iti kupovati kot le v konzum, kateri tako dobro uspeva, da je imel v letu 1906 celih 79 K reči sedemdeset in devet kron čistega prebitka. Ljudje tako govore, da gre še vedno po Oblakovemu zistemu dobičku v zlati mošnjček. Sveti Martin je bil dober mož ali sv. Lovrenc je po naredil Oblaku konec, pa mu bo menda tudi ubil vane lonec. — Naval tujcev je grozen v Bohinju, samo da še veliko manjka udobnosti, kakor sence, kopališča in več takih potrebnih stvari, kar bi se vendar moralo poprej narediti kakor pa ubogati hotel „St. Johann am See“, ki gleda Slovence kakor pse.

Na deški meščanski šoli v Postojni se prične zaradi legarja šolsko leto šele 1. oktobra t. l. Letos se odpravi poleg prvega tudi drugi razred na tem prevažnem zavodu.

Gasilno društvo v St. Jurju pri Grosupljem priredi veliko veselico jutri v nedeljo 15. septembra na prostorih g. Antona Goršiča. Na sporedu je burka „Krčmar pri vitem rogu“, komičen prizor „Kmet in fotograf“, petje, ples in prosta zabava. Slavnemu občinstvu iz okolice se naznanja, da bodo vozovi na razpolago od kolodvora do St. Jurja in nazaj na kolodvor, da se vsak lahko vrne z vlakom v svoj kraj.

Pevske društvo „Ljubljanski Zvon“ Opozarjamo na jutrišnjo popoldansko veselico na „Drenikovem vrhu“ ob 3. uri s petjem, godbo, prostim plesom in živim srečolovom. „Ljubljanski Zvon“ uživa precej sim-

patij med ljubljanskim občinstvom ter tudi njegov zbor ni zadnji med ljubljanskimi pevskimi zbori. Izrazili so se večjezi kakor g. V. Parma in nek odlični Zagrebčan o zadnjem koncertu pri Koslerju prav laskavo ne pa kakor piše „Buletetu Pepe“ z Kudelovega iz same zavisti ter smeši naše društvo.

Tamburaški klub „Zarja“ v Rožni dolini priredi jutri, ob 4. popoldne veliko vrtno veselico v Rožni dolini na prostem. Spored: 1. Narodna igra „Divji lovec“. 2. Deklamacije. 3. Tamburanje. 4. Šaljivi prizori. 5. Petje. 6. Velika perutninska razstava. 7. Ples v ameriških saloni. 8. Spušcanje velikega zrakov. V mraku umetniški ogenj. Vstopnina: I. prostor 50 kr., II. prostor 40 kr., III. prostor 30 kr., IV. prostor 20 kr., stojšča 10 kr. Ob neugodnem vremenu se vrši veselica drugo nedeljo. Priporočamo slovenskemu občinstvu, naj se te veselice v čim največje številni udeležijo, ker je klub „Zarja“ vreden podpore.

2. številka „Svobode“ je izšla danes, 14. t. m.

Simon Gregorčičovo javno knjižnico in čitalnico v Vegovih ulicah št. 2 je obiskalo tekom preteklega tedna, t. j. od 7.—14. sept. 468 čitateljev. Povprečni obisk na dan je znašal torej 67 oseb.

Iz gledališke pisarne. Poleg predstav v deželnem gledališču prirejale se bodo letos tudi predstave po deželi. Nastopalo bo de takih prilikah dramsko, po možnosti tudi operno in operetno osebje. Za gostovanja na deželi določeni so doslej sledeči dnevi: 27. oktober; 10. in 14. november; 8. in 22. december; 19. januar; 16. februar; 1. 15., 19. in 29. marec. Vpoštevajo se predvsem kraji, ki imajo pripravno železniško zvezo z Ljubljano, kakor Novomesto, Celje, Brežice, Ribnica, Trbovlje, Zagorje, Kamnik, Kranj, Škofja Loka itd. Slavnostna društva in korporacije, ki bi šle slovenskemu deželnemu gledališču pri takih prireditvah na roko, se prosijo, da to čim prej javijo gledališkemu vodstvu.

Učiteljske vesti. Gdč. Alojzija Štebi, doslej suplentinja v Radovljici, je imenovana za provizorično učiteljico in voditeljico v Mavčičah. Za pomožno učiteljico na III. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani je imenovana gdč. Ana Kilar, doslej suplentinja na tuk. ženskem učiteljskem.

Zahteve uradnikov Južne železnice. Včeraj je bila pri vrhovnem ravnatelju Južne železnice dvornem svetniku Eggerju in pri železničnem ministrstvu deputacija združenih železničarskih organizacij, da zve za stališče oblasti napram zahtevam uradništva. Vrhovno ravnateljstvo je pri volji zvišati nižjim uradnikom plače za 200 K, višjim pa za 400 K, obenem pa zenačiti stanarino z ono državnih uradnikov. Organizacije se s tako regulacijo nočejo zadovoljiti. Ravnatelj Egger je deputaciji objubil, da bo predložene zahteve proučil. V železniškem ministrstvu so se zedinili, da se delegate personalne komisije zberejo 19., 20. in 21. t. m., da razpravljajo o ponudbah železniške uprave.

Novo gasilno društvo. Ustanovilo se je „Prostovoljno gasilno društvo v Valtu vasi“ politični okraj Novo mesto.

Posojilnice na kmetih. Posojilnice so v zadnjem času na kmetih zelo narasle. Vidi se, da dobro napreduje, ker zbirajo kapital v svojem malem okolišu. Ljudstvo ima korist, ker lahko vraga v posojilnico kmet, posel, delavec male vsote, katerih bi sicer ne, če bi moral daleč nositi v mesto. Tako se mali kapitali zbirajo in koristijo zopet na drugi strani onim, ki pridejo v denarno zadrego, recimo pri nakupu živine, strojev, sena, gnojil, itd. da morejo svoje gospodarstvo intenzivneje zboljšati in si iz posestva zopet več dohodkov pridobiti. Saj pri umnem gospodarstvu se rabi vedno denar. Zemlja slabo rodi, je zanemarjena in slabo obdelana, — posestvo ne daje dovoljnega pridelka. Potrebuje gnojila in skrbnega obdelavanja. Kje bo dobil kmet denar? V domači kmečki hranilnici in posojilnici reifeiznovki, da si kupi potrebnih gnojil in plača delavce. Z gojenjem in dobim obdelavanjem si bo pridela podvojil, potrojil, če ga ne zadene kaka posebna nesreča, recimo toča, suša itd. Ko spravi pridelke v denar, vrne izposojeno vsoto reifeiznovki. Tako je pri živini. Kmet ima lahko dovolj krme, pa slabe, malovredne, katere se živina brani. Za potrebna močna krmlila, sol itd. potrebuje denarja. Kje ga dobiti? V posojilnici reifeiznovki. On mora zboljšati slabo malovredno krmo, da nadomesti in doda tistih rednih snovi, katerih manjka v krmi. Če dobiva žival primerno hrano, se kmalu spita in ko to proda, seveda bolje, nego bi kumerno, slabo spitano, vrne denar domači posojilnici. Korist domačih posojilnic je vsestranska za kmeta. Želeti in delati je na to, da se usta-

novi v vsaki občini; ali dveh, treh manjših skupno. V odbore se naj volijo najveljavnejši in najvplivnejši možje dotičnega kraja. Veliko bi: delovalo tudi naše učitelstvo. Bojazen ali izgovor, da bi se ne obnesla ali bi prišla posojilnica v škodo, ne velja. Odborniki so iz domače občine, ki poznajo razmere vseh občanov. Če bi se vedelo, da ostane posojilo nepokrito, se lahko odreče. Sicer je namen teh posojilnic izposojevati manjše vsote, tudi se morajo v štirih letih vrniti. Intabulacija ni dovoljena, če se hoče imeti davčne olajšave. Večje vsote naj bi zagledali dajale posojilnice po mestih in trgih, ki so osnovane na širši podlagi. Tudi morata biti dva poroka za izposojene denarje. Tako se ni bati izgube. Mogoče bi se ugovarjalo, kdo bo delal pri posojilnici? Uradne ure se določijo, kadar ima najbolj čas dotičnik, ki se najbolj delu posveti. Eno urico v nedeljo si že utrga vsakdo, katero porabi in daruje koristi splošnosti. Zopet drugi bo ugovarjal: ne bode šlo, ni denarja itd. Tudi ta ugovor bo kmalu izpodbit. Izkušnja kaže, da se ljudje kmalu navadijo in poprimajo izposojevanja in vlaganja potom hranilnice. Sicer je pa namen „Zveze slovenskih zadrug“, da skrbijo za preostali denar in ga pošlje tja, kjer ga manjka, t. j. da skrbijo za denarno poravnavo. Korist domačih posojilnic reifeiznovk za okoliš ene občine bi bila velikanska, da bi dajale potrebni kredit produktivnim kmetijskim zadrugam, ustanovljenim v dotičnem okolišu. Tako na pr. mlekarne, strojne zadruge itd. bi stopile v zvezo s posojilnico. Odborniki posojilnice, namreč vsaj eni, bi gotovo delovali pri še eni ali drugi zadrugi, da bi poznali delovanje in uspeh, tako bi se ne bilo treba bati katastrofe ali poloma. Snujmo povsod posojilnice reifeiznovke za kmečko ljudstvo. Vsa potrebna pojasnila, navodila, pravila, prošnje za registracijo in kar sploh potreba vedeti pri ustanovitvi, je dobiti pri novoustanovljeni „Zvezi slovenskih zadrug reg. zadr. z om. zav. v Ljubljani.“ Zveza pojde posojilnicam in drugim zadrugam povsod in v vsakem oziru kar najbolj na roko.

Otvoritev „Panorame-Kosmorama“ pod „Narodno kavarno“, Dvorski trg št. 3. Po večtedenskem presledku se odpravi imenovana panorama zopet jutri, v nedeljo dne 15. t. m. Ta umetniški zavod prve vrste si je pridobil tekom svojega obstoja splošno naklonjenost občinstva. Upati je torej, da občinstvo, zlasti šolska mladina, posebno srednješolski krogi ohranijo tudi v bodoče zanimanje za naravno posnetke kraje celega sveta. Plastični posnetki so videti kot v naravi ob električni razsvetljavi posebej čisti. V bodoči sezoni se obeta nekaj posebnih zanimivosti iz domače umetnosti. Prva serija so slike lepe Holandske.

Burne demonstracije v Trstu radi podražanja kruha. Včeraj ob 7. uri zvečer so imeli socialisti protestni shod proti zopetnemu podražanju kruha. Shod se je vršil na trgu pred „Sedi rimate“, socialističnim domom. Govoril je raz okno posl. Pagnini, ki je razjasnil vzroke podražanja kruha, ostro napadel agrarce in posebno tržaško občinsko upravo, ki se radi dragine ne gane. Zahteval je nazadnje municipalizacijo kruha. Po dovršenem shodu so se socialistične mase, več tisoč ljudi, napotile po korzu na Piazza grande, kjer je množica kričala in živigala na adresu borze in magistrata. Na velikem trgu je govoril tudi posl. Pittini in ostro napadal občino in vladno. Na enkrat je nastal prepri med demonstranti, ki so stali tik mizic pred kavarno „Spechi“, in nekaterimi gospodi, ki so sedeli pred kavarno. Kmalu so letale po zraku mizice, stoli, mramornate plošče, kozarci, skledice in kamenje. Nastala je velikanska zmešnjava. Gospe, ki so sedele pred kavarno, so se rešile le za silo. Mnogo ljudi je ranjenih. Policija je razgnala demonstrante z golimi sabljami. A masa je bila že razkačena in polotila se je nje prava manija za razbijanje in demoliranje. Komaj je policija razpršila mase na eni strani, tvorila so se krdele demonstrantov na drugi strani. „Mularija“ je slavila prave orgije. Kjer pa je bila kaka velika steklena šipa, je bila takoj razbita. Posebno kavarno so bile cilj nenadnih napadov. Med klici „Dol z izsesalci“ so napadli borzo in jo bombardirali s kamenjem in železnimi obročki, ki jih rabijo delavci v ladjedelnicah. Največje kavarne, ako niso zaprle ruļoje, so imele razbita okna. Isto usodo je delila tudi cerkev sv. Antona novega. Tudi pred Narodni dom je prišla tolpa 50 pobalovno, in z velikimi kamni razbila šipe. Kmalu bi bil neki natakari zadet od kamna, ki je tehtal nad 5 kg; nekdo je ustrelil iz revolverja in tolpa se je takoj prestrašena razšla. Ob 10. uri je bilo konsignirano vojaštvo in dve kompaniji ste zasedli Veliki trg.

Železniška nesreča v Mariboru. Na postaji v Mariboru se je stroj s tako silo zaletel v prazni osebni vlak, da sta bila dva vagona zelo poškodovana. Ker se je nesreča zgodila na prelazu pri mostu čez Dravo, bi se bila lahko zgodila večja nesreča, vendar se ni noben človek ponesrečil.

Iz vlaka je skočil v Dobovi pri Brežicah odnotni župan Iv. Zajc tako nesrečno, da je obležal mrtev. Vlak namreč ni obstal na novem postajališču v Dobravi in Zajc je skočil rajši iz vlaka, kakor bi se peljal na Hrasko.

S kosami sta napadla brata Soršak v Česnjecvu na stajerskem nekega Godca, ki se je pa branil s pištolo in obstrlil Mart. Soršaka.

V Dravljah cvete jablana na Mhljevem (Kregarjevem) vrtu. Vejico s cvetom je prinesla v naše uredništvo gdč. Albina Sitarjeva.

Mrtvega so našli 76letnega preužnika Martina Podgornika iz Cirknice v ogljarski koči v javorinskih hribih. Umrl je vsled starosti.

Ogenj. V Spodnjih Bitnjah pri Kranju je pogorela hiša in hlev posestnika Martina Porente. Škode je 10.000 K, zavarovalnine pa le 2200 K. Porentovi so s sosedi meli proso na podu, petrolejska svetilka se je prevrnila, vsled česar je nastal ogenj.

Pomlad je jeseni. G. Ludovik Špilar v St. Petru na Krasu nam je poslal cvet od jablane, ki je polna sadu in cvetja.

Sestro ustrelila. 21letna Amalija in 16letna Alojzija Bremec iz Lokvij na Goriškem sta našli na potu iz Gorice nabasan samokres. Prva ga je vzela v roke, a tistem trenutku se ji je sprožil in krogla je zadela sestro v trebuh. Nesrečnica je storila par korakov in padla. Najbrž se bo podvrgla operaciji.

Pokončavanje podgan z elektriko. V Trstu so pretekle dni pokončevali podgane z elektriko. Ker je v Trstu veliko podgan in ker je aparat Florentinov dobro funkcioniral, je bil uspeh prav zadovoljiv. S tem aparatom ubite podgane se ne ožive in ga je mogoče uporabljati povsod, kjer je električni tok na razpolago.

Tvrška A. Tsch nkelna zet nas prdki objaviti, da bode, akoravno je posestvo prodano, vendar še za naprej kavine surrogate in figovo kavo kakor dosedaj izdelovala in da ta prodaja ni z izdelovanjem v nikaki zvezi.

Izkaz društvene posredovalnice slovenskega trgovskega društva „Merkur“. V službo se sprejmejo: 2 poslovođa, 1 korespondent, 1 kontorist, 10 pomočnikov mešane stroke, 3 pomočniki špecerijske stroke, 5 pomočnikov manufakturne stroke, 2 pomočnika železninske stroke, 1 pomočnik modne in galant. stroke, 5 prodajalk, 6 učencev. — Službe iščejo: 3 poslovođji, 3 knjigovođji in korespondenti, 2 kontoarista, 14 pomočnikov mešane stroke, 6 pomočnikov špecerijske stroke, 4 pomočniki manufakturne stroke, 2 pomočnika železninske stroke, 2 pomočnika modne in galanterijske stroke, 14 kontoristinj, 5 blagajničark, 8 prodajalk, 1 potnik. — Posredovalnica posluje za delodajalce popolnoma brezplačno, za delojemalce proti majhni odškodnini.

„Društvena godba ljubljanska“ koncertuje danes v soboto v hotelu „Južni kolodvor“ (Seidel). Začetek ob pol 8. zvečer. Vstop prost. Koncert se vrši pri vsakem vremenu.

Obstrlil se je včeraj zjutraj v vojašnici c. in kr. 27. pehotnega polka prostak 16. stotnije Ivan Koeh, sin poštarja, rodom iz Turraha pri Murau. Zadel se je v gornji del leve roke, toda ni rabil svinčenke, marveč slepo (blind) patrono, vsled česar se sumi, da se ni hotel usmrtniti, ampak se le nezmožnega napraviti za vojaško službo. Poškodovanec je prišel k vojakom prostovoljno in ker mu je strel žile in živčevje močno poškodoval, ni izključeno, da mu bodo morali odrezati še roko.

*** Drobne novice.** — S poštnim vozom je pobegnil iz Budapešte voznik pošte neki Jakob, a so ga kmalu ujeli na pusti. V vozu je bilo 50.000 K. denarja.

— Samomor milijonarja. V Budapešti je skočil s četrtega nadstropja svoje hiše 73letni milijonar Armin Kövari ter se ubil.

— Praga se razširi. Sklenila se je pogodba s petimi praškimi predmestnimi kraji, da se spoje z mestom. Združitve mora odobriti še deželni zbor.

*** Ribe proti malariji.** Švedskemu konzulu v Avstraliji grofu Bürgerju se je posrečilo najti neko vrsto rib, ki se hrani z zalego moskitov (komarjev), ki prenašajo mrzlično bolezen malarijo. Ta ribica mora živeti v zelo plitvi vodi. Sedaj so poslali v Italijo, kjer v močvirnih pokrajinah ta bolezen najbolj razšaja,

mного tisoč živih takih ribic ter jih pometali v stoječe in tekoče vode v močvirnih krajih. Razširjenje teh ribic je prevzel poseben odbor uglednih in učnih mož.

*** Jubilejna obsodba na Bolgarskem.** Drugi dan po jubilejni slavnosti kneza Ferdinanda je zaplenilo okrožno sodišče časopis „Den“ ter začelo takoj razpravo proti glavnemu uredniku Velčevu zaradi obrekovanja in žaljenja kneza Ferdinanda. Inkriminiran je bil članek, v katerem se je govorilo o grupiranju strank v dva bloka, ena za državo, druga za državno glavo. Po kratkem zasliševanju se je izrekla obsodba ter je bil Velčev obsojen na 16 mesecev ječe in v globo 5000 levov. Značilno je, da se je ta obsodba izrekla tisti dan, ko je knez podpisal ukaz naj se pomilosti 57 kazencev, med njimi 19 razbojnikov, dočim bo moral urednik kazni prestopiti.

*** Brezlični brzojav.** Glasom uradne statistike, ki jo je dala napraviti vlada Zedinjenih držav, se razdele postaje brezličnega brzojava sledeče: Zedinjene države 88, Anglija 43, Italija 18, Nemčija 13, Rusija 8, Nizozemska 8, Francija 6, Turčija 6, Argentinijska 5, Danska 4, Španija 4, Švedska 3, Gibraltar 2, Avstro-Ogrska, 2, Rumunija 2, Mehika 2, Panama 2, Japonska 2, Egipt 2, Maroko 2, Mozambike 2, Tripolis 1, Costa Rica 1, Črna gora 1, Portugalska 1, Čile 1, Malta 1, Belgija 1, in Norveška 1. Skupno tedaj 264 postaj. Avstro-Ogrska mora seveda biti v isti vrsti z Egiptom.

*** Zobje in značaj.** Nekateri hočejo po zobeh spoznati značaj človeka. Tako razlaga dr. Stirup, da ljudje, ki smeje se odpirajo usta tako, da se vidi vsi zobje gornje in deloma tudi spodnje čeljusti, so odkriti v dobrega značaja. Kdor pa nasproti pri smehu stisne usta, kakor da hoče zakriti usta, ni vreden zaupanja. Kdor brez pravega vzroka kaže zobe, je omejen. Komur se končniki stikajo, a prednji zobje so proti sredini vse redkeji, temu je dal Bo nekoliko manj duševnih darov, kakor navadnim ljudem. Žena, ki ima preveč zob, je nepriljubljena in preveč brbljava. Tisti, ki jim zraste četrti veliki kočnik, so nagnjeni k zločinom. Krivo zraščeni zobje so neugodni posebno pri ženskah; znak so nelepega značaja. Neki ruski kriminalist je dognal, da imajo ubijalci, tatje in sleparji nepravilno zraščene gornje zobe. Ženskam, ki se rade prepirajo, so zrasli gornji zobje preko dolnjih; take ženske so redno potuhnjene, hudobne in maščevalne. Področniki so posebno važni za presojo značaja. Ako so pri korenu široki, potem pa se naglo zožujejo, se sme takemu človeku takoj zaupati. Ako sta v gornji čeljusti dva prednjaka, je to znamenje dobre prevdarjenosti. Ako je zobna kost debela in rumena, znači to nizke strasti — po jedi, pijaci in kadenju; modrikasto bela kost pa je znak umetniškega temperamenta. — No, ljudje že imajo svoje vzroke, ako zobe kažejo ali prikrivajo ne glede na značaj.

*** Kristijanski misijonarji na Kitajskem.** Na Kitajskem deluje na spreobračanje »nevernikov« 1511 protestantovskih misijonarjev, katerih vsak ima po enega pomočnika med domačimi. Ves ta aparat je spreobrniti leta 1901. le 3127 Kitajcev. Stroški so znašali 7 milijonov mark. Res, zelo draga kupčija! Za katoliško cerkev je delovalo istega leta 52 škofov in 1098 evropskih misijonarjev. Katoliško misijonarjenje traja na Kitajskem že nad sto let, vendar izkazuje katoliška cerkev le 840.000 pristavev. Učeni Kitajci Ku Hung ming, izredni profesor na vseučilišču v Edinburgu, piše o tem: Dokazal bom, da je sedanje podpiranje misijonarjenja po tujih vladah žalitev kitajskega naroda in oškodovanje lastnih interesov. Ako visoki kitajski uradniki, ki imajo v službi mnogo tehnično in znanstveno izobraženih Evropejcev, izvedo od teh, da ne verujejo, kar uče njihovi misijonarji, kaj naj si potem Evropejci mislijo o tujih vladah, ki varujejo te misijonarje kot verske učitelje, ki so poslani, da naj povzdignejo moralo kitajskega naroda. Žalivo je nadalje za Kitajce tudi to, da skrbje evropski konzuli za topove in ladje, da podpirajo misijonsko stvar, dasi je kulijem v konzulatih znano, da boljši sloji med tujci ne priznavajo misijonarjev za učitelje morale.

*** Stoletnica parnikov.** Dne 17. avgusta t. l. so obhajali mornarji in z njimi zaeno ves ostali svet stoletnico izumitve parobrodov po Newyorčanu Robertu Fultonu. Na današnji dan pred sto leti je prvi parnik na svetu Clermont, katerega je izdelal Fulton, plul po reki Hudson. V proslavo tega izrednega praznika so vse ladje v luki bile okrašene z zastavami in točno ob eni uri popoldne so vsi parniki v luki pripraznik pozdravili z žvižganjem.

Književnost.

— Dr. Johannes Frischau. V proslavo njegove 70letnice. Spisal Fr. K o c b e k. Izdalo »Slovensko planinsko društvo«. Založila savinska podružnica »Slovenskega planinskega društva«. Strani 48. Cena 60 vin. Čisti dohodek je namenjen za zgradbo Frischaufove koče na Okrešlju. Frischau je bil vseučiliški profesor v Gradcu. Ker je resničen prijatelj Slovencev in je nepristransko in pošteno sodil o delovanju »Slovenskega planinskega društva«, so ga njegovi nemški kolegi začeli sovražiti in preganjali so ga tako hudobno in toliko časa, da so ga spravili v pokoj. Frischau je pa tudi eden najimenoitnejših nemških turistov in si je kot turistični pisatelj pridobil neveljnih zaslug. Posebno mnogo se je trudil Frischau za razkritje lepote naše slovenske domovine, ki jo je tako razrazil širom Avstrije in še čez njene meje. Za te velike zasluge je »Slovensko planinsko društvo« izvolilo dr. Frischauja za svojega častnega člana. V pričujoči jako zanimivi knjižici je popisano delovanje dr. Frischauja za planinoslovstvo vobče s posebnim ozirom na planinstvo — obenem je to del zgodovine slovenske turisticke. Bodi ta knjižica slovenskim planincem tople priporočena.

— Željezniška pragmatika sa strukovnog hrv. gledišta. Odgovor dr. tajniku Sztrenyi-u. U Zagrebu. Tiskara i litografija Mile Maravića. 1907. Željezniška pragmatika je vzrok velike krize na Hrvaškem in razpore med Hrvatini in Madžari. Kdor hoče spoznati, za kaj se je šlo pri tej pragmatiki, dobi vse najnatančnejša pojasnila v tej brošuri.

Vse tu naznanjene knjige in časopisi se dobivajo v »Narodni knjižarni«, Jurčičev trg št. 3.

Telefonska in brzojavna poročila.

Brežice, 14. septembra. Včeraj zvečer je bil državni poslanec dr. Ivan Benkovič s pasjim bičom tepen od dr. Janka Serneca iz Celja, ker ga je nepravilno na javnem shodu v Sv. Juriju ob juž. žel. imenoval dne 25. avgusta t. l. lažnivca, a razžalitve ni hotel preklicati in ni hotel dati zadoščenja.

Dunaj, 14. septembra. Tu se sodi, da se bo ogrska vlada vdala in privolila v zvišanje ogrske kvote. Avstrijska vlada namreč odločno vztraja na tem, da se ima ogrski prispevek k skupnim izdatkom zvišati, sicer grozi, da prekliče vse druge koncesije, ki jih je že priznala Ogrski.

Dunaj 14. septembra. Ministrski predsednik baron Beck je danes zopet konferiral z dr. Wekerlejem. Konferenca je seveda veljala nagodbenemu vprašanju.

Dunaj 14. septembra. Minister zunanjih poslov baron Aehrenthal je odpotoval na Semerni. Vrne se na Dunaj v ponedeljek, da se udeleži važnih posvetovanj, tičočih se nagodbenega vprašanja.

Dunaj 14. septembra. Minister dr. Pacák se je danes odpeljal v Prago, da se udeleži seje izvrševalnega odbora mladočeške stranke.

Dunaj 14. septembra. Trgovinski minister dr. Foit je službeno zadržan, se osebno udeležiti slavnosti spušcanja v morje novega Lloydovega parnika »Palacký« in poskusne vožnje ladje »Baron Beck« v Trstu.

Dunaj 14. septembra. O nagodbenih pogajanjih med avstrijsko in ogrsko vlado se zatrjuje, da se bodo tekom prihodnjega tedna uspešno završila.

Dunaj 14. septembra. Ministrski predsednik baron Beck je poklical na Dunaj predsednika poslanske zbornice dr. Weiskirchnerja, da se z njim posvetuje o bodočem parlamentarnem zasedanju. Dr. Weiskirchner se je danes zjutraj vrnil na Dunaj.

Dunaj 14. septembra. Ogrski ministri se vrnejo danes v Budimpešto. Jutri imajo sejo, na kateri bodo sklepali o zvišanju na ogrsko državno polovico odpadajoče kvote.

Karlovi vari 14. septembra. Danes ob pol 12. uri dopoldne je tu umrl princ Avgust Koburški, brat bolgarskega kneza Ferdinanda. Princ je imel velika posestva v Sladmingu na Štajerskem.

Praga 14. septembra. Svečanosti spušcanja v morje parnika »Palacký« se udeležijo zastopniki vseh večjih čeških listov.

Varšava 14. septembra. V Lodzu so delavci z revolverji ustrelili tovarnarja Silbersteina, ker ni hotel ugoditi njihovi zahtevi glede plač.

Berolin 14. septembra. »Lokal-anzeiger« javlja, da sta cesar Fran Josip in kralj Edvard na sestanku v Islu razpravljala tudi o macedonskem vprašanju. Cesar Fran Josip so je baje z vso vnemo zavzemal za to, da se Bolgarska prizna za popolnoma neodvisno državo in da se dovoli, da se Bolgarija proglasi za kraljevino. Cesar je baje s tolikim uspehom zastopal interese Bolgarske in kneza Ferdinanda, da je kralj Edvard obljubil, da bo vse storil, da se Bolgarska otrese turškega vasilstva. Stvar je tako gotova, da je cesar že imenoval kneza Ferdinanda za imejitelja nekega dragonskega polka, katere časti so sicer deležni samo suvereni.

Meteorološko poročilo.

septembra	Uas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
13.	9. zv.	740.9	14.1	sl. szah	jasno
14.	7. zv.	740.3	8.4	sl. jvzh.	megla
	2. pop.	738.8	23.4	sl. jzah.	jasno

Srednja večerajšnja temperatura: 15.1° nor
male 15.2°. — Padavina v mm 0.0

Borzna poročila.

Ljubljanska
»Kreditna banka v Ljubljani«.
Uradni kurzi dun. borze 14. septembra 1907.

Maloobsejni papirji.	Dunaj.	Beča.
50% majska renta . . .	96.1	96.80
50% srebrna renta . . .	97.95	98.15
50% avstr. krona renta . .	96.40	96.60
50% zлата . . .	115.60	115.80
50% ogrska krona renta . .	92.60	92.80
50% zлата . . .	110.20	110.40
50% posojilo dež. Kranjske .	98.60	99.30
50% posojilo mesta Spiljet .	104.60	102
50% Zadar . . .	99.85	100.85
50% bos.-herc. železniško posojilo 1902 . . .	97.80	98.80
50% češka dež. banka k. o. .	96.90	96.20
50% z. o. . .	96.25	96.75
50% zast. pisma gal. dež. hipotečne banke .	99	100
50% pešt. kom. k. o. z 10% pr. . .	103	103.50
50% zast. pisma innerst. hranilnice . . .	97.60	98.50
50% zast. pisma ogr. cent. dež. hranilnice . . .	98.75	97.75
50% z. pis. ogr. hip. ban. .	99.25	100.25
50% obl. ogr. lokalnih železnice d. dr. . .	98.50	99.50
50% obl. češke ind. banke .	99.75	100.75
50% prior. lok. želez. Trst-Poreč . . .	99.90	
50% prior. dolenskih žel. .	98.75	99.75
50% prior. juž. žel. kup. 10% .	99.40	99.50
50% avstr. pos. za žel. p. o. .	99.25	100.25

Srečnice.	Beča.	Dunaj.
Bečke od l. 1860 . . .	148.75	150.75
od l. 1864 . . .	240	244
tizske . . .	141.50	144.50
zem. kred. I. emisije . .	367	373
II. . .	266.50	272.50
ogr. hip. banke . . .	231	239
srb. a frs. 100— . . .	97.50	103.50
turške . . .	181.25	182.25
Basilijska srečnice . . .	20.25	22.25
Kreditne . . .	432	440.75
komoške . . .	90	88
Krakovske . . .	89.50	93.50
Ljubljanske . . .	60	64
Avstr. rdeč. križa . . .	45.50	47.50
Ogr. . .	26.65	28.65
Rudolfove . . .	63	67
Salburške . . .	84.5	86.50
Dunajske kom. . .	443	451

Dolinske.	Beča.	Dunaj.
južne železnice . . .	65.75	1.675
Državne železnice . . .	662.90	663.90
Avstr.-ogr. bančne den. .	1798	1803
Avstr. kreditne banke . .	839	840
Ogrske . . .	747	748
Zivnostenske . . .	240	241
Premogokop v Mostu (Brux) .	735	736.50
Alpske montan . . .	610.25	611.25
Praske žel. ind. dr. . .	2648	2659
Rima-Muranyi . . .	643	644
Trboveljske prem. družbe .	263	267
Avstr. orožne tov. družbe .	457	462.50
Češke sladkorne družbe . .	140.50	142

Žitno ceno v Budimpešti.

Pšenica	za oktober	za	80 kg K	11.45
"	april	"	50	11.95
Rž	oktober	"	60	9.73
Koruzna nova	septem.	"	50	6.92
"	maj 1908	"	50	6.96
Oves	oktober	"	80	8.17

Nespremenjeno.

Nespremenjeno.

Za prebivalce mest, uradnike i. t. d. Proti težkotam prebavljanja in vsem naslednjim mnogega sedenja in napornega duševnega dela je prav neobhodno potrebno do mače zdravilo pristni »Moll-ov Seidlitz-prašek«, ker vpliva na prebavljenje trajno in uravnovadno ter ima olajševalen in topilen učinek. Skatljiva velja 2 K. Po poštnem povzetju razpošilja to zdravilo vsak dan lekar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj na DUNAJI, Tuchlauben 9. V lekarnah na deželi je izrečno zahtevati MOLL-ov preparat, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom.

Z železecem ravna se skoraj vsi neskončno brezskrbno, kakor da bi ne bil vreden toliko, kakor vsak drugi naših organov, katerih obolenost vsakega vzmira n. pr. pljuča. In vendar če železede ne deluje redno, onemore delavna moč vsega telesa. Dolžnost je zatorej vsakega človeka, da opazi najmanjše motenje in je skuša čimprej urediti. V ta namen služi že 40 let najboljše uvedeni dr. Rose balzam za železede iz lekarnice B. Fragnerja, c. kr. dvornega dobavitelja v Pragi. Dobiva se tudi v tukajšnjih lekarnah.

Že skoro štirideset let porabljajo strokovnjaki prve vrste in tisoči zdravnikov Nestléjevo otroško redilno moko, ker se je najboljše obnesla pri vsakovrstnih motenjih prebave. Knjižico »Negovanje otroka, njegova prehrana in vzgoja« razpošilja zastojni in poštine prosto Société Henri Nestlé na Dunaju, I. Biberstrasse 11. 3 2519 2

alkalična kislina
najboljša namizna in okrepčujoča pijača
preskušena pri kašlju, vratnih boleznih, želodčnem kataru ter pri katarih v sapilih. 94—9

VI jani se dobiva pri Mihaelu Kastnerju in t. etru Lassnik-u in v vseh lekarnah, večjih specerijah, vinskih in likerskih trgovinah.

Oblastveno varovano! Vsako ponarejanje kaznivo!

Edino pristen je
Thieryjev balzam
za seleno varstveno znamko s črno, 12 majhnih ali 6 dvojnatih steklenic ali velika specialna steklenica s patentnim zaklopom K 6—.

Thieryjevo centifoljsko mazilo
za vse, se tako stare rane, vnetja, poskodbice, 2 louska, K 3 60. Pošilja se samo po povzetju ali denar naprej. Te dve domači zdravili ste kot najboljši splošno znani in starostni.

Nasilavljaj naj se na lekarnarja A. Thiery v Pragi pri Rogoški Slatini.

Zaloga po skoro vseh lekarnah. Knjižice s tisoči listovnih zdravilnih pisem zastojni in poštine prosto.

Thiery
A. Thiery in Praga
129—36

Zahtevajte
ilustrovan cenik
podjetja za žarnice
„Ideal“
Hugo Pollak
DUNAJ, VI. Wallgasse 34.
Cena, lepa svetloba brez instalacije in nevarnosti, Poraba 1¹/₂ kr. na uro. 3911 46

Po vseh kulturnih državah registrirana

LEVORAZNANIKAL za strajca ovratnike in manšete

M. Joss & Löwenstein
c. in kr. dvorna dobavitelja PRAGA

Sanatogen
Več nego 5000 profesorjev in zdravnikov vseh kulturnih dežel ga je sijajno ocenilo kot najuspešnejši kreplilni in osveževalni pomoček.

Krepi telo. Jači živce.
Dobiva se po lekarnah in drogerijah. Knjižice pošilja zastojni in poštine prosto Bauer & Cie., Berlin, SW. 48. — Generalno zastopstvo: C. BRADAY, Dunaj I., Fleischmarkt 1.

Proti prahajem, luskinam in izpadanju las
deluje najboljša priznana
Tanno-chinin tinktura za lase
katera okrepčuje lasišče, odstranjuje luske in preprečuje izpadanje las. 1 steklenica z navodno 1 krona. Razpošilja se z obratno pošto ne manj kot dve steklenici.

Zaloga vseh preizkušenih zdravil, medic. mil, medicinal. vin, specialitet, najfinjših parfumov, kirurških obvez, svežih mineralnih vod i. t. d.

Dež. lekarna Milana Leusteka
v Ljubljani, Rosljova cesta št. 1
poleg novoprogajenega Fran Jožefovega jubl. mostu. 10 37

Darila.

Upravništvu našega lista so poslali:
Za družbo sv. Cirila in Metoda:
Gg. Ljubljancem in Kozjani v Kozjem pri »Lipi«, 6 K. — Gospa Julka Kogel, notarjeva soproga v Ložu, 2 K, kot zgubljen stava v Idriji. — Sl. ustanovni odbor podružnice sv. Cirila in Metoda v Rajhenburgu, 30 K, kot prvi znesek nabran pri ustanovitvi zbranih udov. — G. Fran Lavtžar, nadučitelj v Smartnem pod Smarno goro, 450 K. — Gos. Ciril Pirč v Ljubljani 10 K, dar slovenskih letoviščarjev pri Sv. Janezu ob Boh jezeru — G. Milan Krapež, urar v Ljubljani, 10 K; kot del odkupnine vsled samovoljnega izstopa njegovega vajenca. — Skupaj 6250 K. — Srčna hvala!

Lodovico Fantini
danes ob polu 6. uri popoldne, po sprejemu sv. zakramentov za umirajoče, blaženo zaspal v Gospodu.

Zemeljski ostanki drugega pokojnika se bodo v nedeljo, dne 15. t. m., ob polu 5. uri popoldne v hiši Zalosti, Ključavničarske ulice št. 5, svečano blagoslovili ter potem na pokopališču pri Sv. Križu položili v lastnem grobu k zadnjemu počitku.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v stolni cerkvi Sv. Nikolaja.

V Ljubljani, 12. septembra 1907.

Umrli so v Ljubljani.

Dne 6. septembra: Josip Smrajc, pose. t. 90 let. Karunove ulice 5. Ostarelost. — Vladimir Olup, trgovčev sin, 4 mes Poljanska cesta 45. Franculois.

Dne 8. septembra: Apolonija Barborič, usmiljenka, 26 let. Račevskega cesta 11. Jetika. — Jožeta Rožič, pos. hčl. 5 mes: Črna vas 16. Božjast.

Dne 9. septembra: Simon Jeeas, umir. pismo 87 let. Rimska cesta 16. Ostarelost. — Ivana Karmel, delavčeva hčl. 8 mes Karolinška zemlja 4. Driska.

Učenec

se sprejme v trgovino z meš. blagom.
Kje, pove upravništvo »Slovenskega Naroda«. 3114—1

Dr. Avg. Levičnik

se je povrnil in ordinuje zopet od 16. t. m. naprej.

Violina

nova, za začetnike, 3116
se proda na Sv. Petra cesti št. 73.

Spretna prodajalka

manufakturne stroke, večša obeh deželnih jezikov, išče službe v kaki večji trgovini. Ponudbe pod šifro »Spretna prodajalka 1889« poste restante Ljubljana. 3108—2

Pri odvjetniku ali notarju tudi trgovcu

išče primerne službe gospodična, stara 20 let, s trgovskim tečajem na Dunaju, večša nemške stenografije in pisanja na stroj. Ponudbe pod »E. K. 77« na upravništvo Slov. Naroda. 3115—1

Prodaja starega materijala

Pri podiranju starega župnišča pri Sv. Jakobu v Ljubljani in dveh sosednjih hiš v Florjanskih ulicah št. 18 se prodajo okna, vrata, peči, štedilniki, les, portal, lesen in kameniti podboji in železje.

Natančneje se poizve od 8. do 10. dopoldne na lcu mesta.

Filip Supančič
mostni stavbnik. 2843—2

Gospici S.....

Izvolite poslati svoj naslov. Imam za Vas važno in nujno pismo. 3117 Vencel.

Soboslikarski pomočniki

se sprejmejo takoj v trajno delo.
Kje, pove upravništvo »Slovenskega Naroda«. 3 20—1

Trgovina z manufakturnim blagom

na starem kraju v sredini mesta se zaradi bolezni

takoj proda.

Ponudbe na upravništvo »Slovenskega Naroda« pod »Stern«. 3119—1

Trgovski pomočnik

vojaščine prost, ki bi bil zmožen voditi filijalko za špecerijo, steklo in porcelan, se išče za večje mesto na Kranjskem. Hrana in stanovanje v hiši

Ponudbe na upravništvo »Slov. Naroda« pod »F. L. 59«. 3118—1

Gospodične

se sprejmejo na hrano in stanovanje v Gosposkih ulicah št. 4. Na razpolago je tudi klavir. 3119

Mlad trgovski pomočnik

vajen trgovine z mehanim blagom, zmožen obeh deželnih jezikov, želi premeniti svojo sedanjo službo najraje v mesto ali pa kak večji trg. Vstop tekom 6 tednov. Kje, — pove upravništvo »Slovenskega Naroda«. 3103 1

Malo, lično stanovanje

iščeta zakonska z večjim otrokom. Dopisi pod »takoj« na upravništvo »Slovenskega Naroda«. 3104—1

Gospodična

ki je napravila izvrstno izpit za otroški vrtec za slovenski in nemški jezik, ki igra tudi klavir in citre, prosi za takojšnji vstop kot odgojiteljica v kako družino. Naslov pove upravništvo »Slovenskega Naroda«. 3107

Marija Sever, učiteljica

na Jurčičevem trgu št. 3
je dobila doma vsak dan od 10. do 11. dopoldne. 3088—1

Prostori za gostilno in kavarno

v lepem trgu na Dolenjskem se dajo v najem. Prostori kjer je postavljen tudi biljard, so veliki in lepi, zraven je kegljišče, senčnat vrt, kleti, predklet veliko, lepo dvorišče ter ledenica.

V kraju se nahajajo tvornice, c. kr. okrajno glavarstvo, sodišče, davčni urad in postaja južne železnice. Hiša stoji sredi trga in tik cerkve.

Zadevna vprašanja naj se pošiljajo na upravništvo »Slov. Naroda« pod geslom: »Slovenski gostilničar« in to do 24. septembra 1907. 3098—1

Lepo stanovanje

v solčni legi, obstoječe iz 2 sob, kuhinje, jedilne shrambe in kabineta ter s porabo perilnice in delom vrta se odda takoj ali pa za november na Dunajski cesti št. 60. 3112—1

Kupujem dobre slike
vrezke, litografije, miniature, akvarele, portrete, star porcelan, orožje, bronze, starine vsake vrste, tudi cele zbirke.

F. STEINER na Dunaju I., Graben 29 A. 3123 1

Vsak petek in vsak postni dan
se dobijo sveže, izbrane
morske ribe
pri Anton Stacul.

3079-2

Išče se

meblirana soba v bližini 1. državne
gimnazije. Cenjene ponudbe naj se
pošljejo pošte restante pod šifro „M. T.“

3111-1

Corso italiano

po sistemu Berlitz,
v 6 mesecih italijansko.

Mesečna šolnina:

a) za pouk: . . . 10.—

b) za konverzациjo: K 7.—

Prijave od 26. do 30. septembra:
Pod Trančo št. 2, II. nadst. (Urbančeva
hiša), poleg Čevljarkega mostu.

Učenci se prosijo, naj se zaradi uvrstitve
v njih lastno korist prijavijo pravočasno

Barhante

in flanele, kanafase, zifere,
platna, grizete, oksforde, žepne
robce, brisače in raznovrstne
druge tkanine

3099-1

ponuja cenj. gospodinjam
František Hudec

v Novem Mestu nad Metužo, Češko.
Vzorke dobite brezplačno in franco.

Za

3111-1

šolsko mladino!

največja izbira deških oblek, svrtnikov,
veslaških jopic in dežnih ovratnikov že
od glid. 2.50 naprej.

Takisto: dekliske obleke, kostumi,
jonice, paletoti, plašči in dežni ovrat-
niki že od glid. 2.50 naprej.

Brezkonkurenčno nizke cene!

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovič

v Ljubljani, Mestni trg št. 5.

Zahvala.

Preblagorodnemu gospodu
dr. med. univ. Emilu Klimeku
na Bledu.

V dolžnost si štejem, da Vam,
velečeni gospod doktor, javno izra-
zam zahvalo za ves veliki trud, ki ste
ga izkazovali pri zdravljenju obeh mojih
hudo obolelih hčera — med. stud. Olge
in gimnazistke Ane, da gre torej za
Bogom hvala predvsem Vam, da sta
obe moji hčeri okrevale in sta zopet
popolnoma zdravi.

Bog Vam povrni Vašo stanov-
sko gorečnost in plemenito Vašo
požrtnost!

Maks pl. Fischer
ces. ruski prvi drž. svetnik in lastnik
vile na Bledu. 3086

Telesno in posteljno

PERILO
za učence in učenke
priznано najboljšo domače delo
se dobiva pri 3100-1

C. J. Hamannu

v Ljubljani, Mestni trg 8.
Perilo po meri se izgotavlja
prav hitro. Točnim plače-
valcem prodajam perilo tudi
na mesečne obroke.

Strokovnjak v mali živinoreji

31 let star, oženjen, popolnoma več
slovenskega in nemškega jezika, absol-
vent umetno strokovne in trgovske šole
itd. išče s prvim januarjem 1908
primerno stalno službo kot upra-
vitelj ali pa knjigovodja na kakem
posestvu, oziroma v kakem večjem
podjetju. Prevzame pa tudi stalna
zastopništva zanesljivih tveganj
proti stalni mesečni plači in proviziji.

Blagohotne ponudbe naj se blago-
voli doposlajo pod „Upravitelj 13876“
na upravištvu „Slov. N.“ 3004-2

Za

odgojiteljico

želi vstopiti pri kaki rodbini učiteljica,
ki bi pončevala ljudskošolske presmete
za 1., 2. ali 3. razred. Plača jako
skromna.

Za naslov naj se blagovoli vpra-
šati upravištvu „Slovenskega Naroda“
in sicer do 18. t. m. 3106

Gospodična

fina kubarica, vajena voditi gospodinstvo,
želi službe gospodinje pri kakem gos-
podu ali kaki večji boljši družini.
Pismene ponudbe pod „Gospodična
št. 25“ na upravištvu „Slovenskega
Naroda“ do 1. oktobra t. l. 3105

Graščina Luknja

(Luegg.)

z zgodovinskimi graščinskimi razvali-
nami, pristavo, mlinom, žago, okoli
100 orali gozda, okoli 100 orali njiv
in travnikov, v prekrasni leži, se iz
proste roke proda eventualno tudi
deljeno. Vprašanja na graščinsko
upraviteljstvo Zalog (Breitenau)
pri Novem mestu. 3081-1

Večje število

tesarjev

sprejema proti dobremu plačilu
Ivan Zakotnik, tesarski mojster,
Dunajska cesta št. 40. 1666-51

Mesarski pomočnik

pošten, priden in ročen, kateri se na
razsekavanje mesa kakor tudi vsa dela
pri teletih in prešičih dobro razume
se sprejme s 1. oktobrom.

Kje, pove upravištvu „Slovenskega
Naroda“. 2889-7

Železninar

spreten prodajalec, porabljen tudi za
trgovinsko potovanje, dobi trajnega
posla.

Prosilci, zmožni nemščine, sloven.
in hrvaščine, naj svoje ponudbe z na-
vedbo zahteve plače naslovijo pod „Eisen“
na anončno ekspedicijo Klenreich v
Gradcu. 3070-2

1986

Panorama International Pod trančo 2.

Razstavljeno od nedelje 15. septembra
do vštete sobote 21. septembra 1907:

Renski slap pri Schaffhausnu
in okolica.

Različni portali

in različne izložbene omarice
ter lepa vežna vrata

se radi prenovitve trgovine
ceno prodajo.

Ogledajo se lahko na Mestnem trgu št. 11
pri Fr. Jgliču. 2988 5

Stanovanje.

Zaradi proselitve iz Ljubljane se
oddaja s 1. oktobrom ali novembr.
stanovanje v II. nadstropju, obstoječe iz
dveh sob, kuhinje in oritklin. Več se
izve istotam, Breg 16, II. nadst. 3042 3

Lepa prodajalca!

Na izvrstnem prostoru v Mari-
boru, Tegethofova cesta, se da
tako v najem za vsako stroko pri-
pravna, lepa, velika in svetla prodajalna
s portalom, dvema skladiščema in s
kletjo.

Ponudbe naj se pošiljajo na last-
nika **Joh. Grubitscha**, Maribor,
Tegethofova cesta št. 11. 2880-4

Učenca

iz poštene hiše, ki ima veselje do trgovine,
sprejme takoj trgovino mešanega blaga.

Naslov pove upravištvu „Sloven-
skega Naroda“. 3083-3

2 izurjena ključarska pomočnika

in enega 3066-2

učenca

sprejme takoj v trajno delo
Ivan Triller na Bledu.

Lepo stanovanje

z dvema sobama in kuhinjo, v
I. nadstropju, se odda za novem-
brov termin. 3060-2
Več na Dunajski cesti št. 69.

Dva dijaka

se sprejmeta na stanovanje in
hrano pri učiteljski rodbini.
Naslov se izve pri upravištvu
„Slovenskega Naroda“. 3 55 4

Nova hiša

z vrtom
se radi družinskih razmer
pod jako ugodnimi pogoji
proda. 3016 3
Poizve se pri lastniku v Zg. Šiški št. 97.

2 gospodični

se sprejmeta na hrano in stanovanje.
Pod trančo št. 2, III. nadstropje.
Istotam pouk na klavir. 3041 3

Stanovanje

na Sv. Petra nasipu št. 37, I. nad.,
obstoječe iz 3-4 sob, predsobe, kuh. nje
itd. se takoj ali pozneje odda mirni
stranki. 304 2
Vprašauja ravnotam od 11-12 in 3-5.

2 gospoda

se sprejmeta na hrano in stanovanje
s 1. ali 15. oktobrom t. l. v bližini
glavne pošte. 3078-2
Naslov pove upravištvu „Slov.
Naroda“.

Sprejemem takoj več slikarskih in dva plesarska pomočnika.

Jvan Inocente, 374 3
sobni in dekoracijski slikar v Postojni.

+ Suhim ljudem +

daje lepe, polne telesne oblike moja garant.
neškodljiva
redilna moka Käthe
zdravniško priporočena. Strogo rečno. Veliko
zahvalnih pism. Karton stane K 220. 4 kar-
toni poštine prosto. Po povzetju ali za
pismene znamke pošilja samo

29 gospa Käthe Menzel 728
Dunaj XVIII. Schulgasse 3, I. nadst. 11

Kot vzgojiteljica

išče službe
učiteljica ženskih ročnih del za
ljudske in meščanske šole z iz-
vrstnim izpričevalom.

Naslov pove upravištvu „Sloven-
skega Naroda“. 3052-3

Odlikovano z najvišjo odliko „Grand
Prix“ na svetov. razstavi v St. Louisu.
V tablicah po 10 k napredaj povsed.

Dijaki

iz dobrih hiš
se sprejmejo na stanovanje in hrano
ter vestno nadzorstvo.
V bližini realke in obeh gimnazij.
Kje, pove upravištvu „Slovenskega
Naroda“. 3043-3

V najem ali na račun se išče takoj
dobro vpeljana 2894-3

gostilna

v Ljubljani ali na deželi. — Naslov
pove upravištvu „Slov. Naroda“.

Uradno dovoljena
še 15 let obstoječa
najstarejša ljubljanske
posredovalnica stanovanj in služeb

G. FLUX

Gospodke ulice št. 6 3089
priporoča in namešča le boljše
službe iskajoče vsake vrste
za Ljubljano in drugod.
Vestna in kolikor možno hitra
postrežba zagotovljena.
Zunanji dopisom je priložiti znamko za odgovor.

Lovske puške

vseh sistemov, priznано izdelki
prve vrste z največjim strelnim
učinkom, priporoča 127 36
Peter Wernig
o. kr. dvorni dobavitelj orožja
v Borovljah na Koroškem.
Ceniki zastoj in poštine prosto.

Št. 35061.

3078-2

Razpis.

Za šolsko leto 1907/8 je podeliti
v hvaležen spomin na
Nje Velič. presvetlo cesarico Elizabeto
določeno podporo v znesku 400 K, do
katere imajo pravico deklice, ki so do-
vršile tukajšnjo strokovno šolo in se
žele v umetnih ženskih ročnih delih ali
v njih posameznih strokah dalje izobra-
ziti in v ta namen obiskovati dunajsko
strokovno šolo za umetno vezenje,
centralni čipkarski kurz ali pa državno
umetno obrtno šolo na Dunaju ali v
Pragi.
Prošnje za podelitev te pod-
pore je vložiti do 24. t. m. pri
mestnem magistratu.
Mestni magistrat Ljubljanski,
dne 10. septembra 1907.

Češka kuhinja.

Sprejmejo se gospodje na hrano.

Naslov pove upravn. „Slov. Naroda“.

Gospodinja

se išče.

Vpraša naj se v Ljubljani
trgovska šola Mahr. 3008-3

Dva dijaka mlajša ali dve deklici

se sprejmeta na hrano in stanovanje v
boljšo rodbino. 3010-4
Več se izve v upravištvu „Sl. N.“

3 trgovski pomočniki

železniške stroke, ki so izvežbani tudi
v prodaji poljedelskih strojev. Ozir se
bode jemalo samo na boljše moči in
take, ki so že vojaščinu prosti.

Oferte poštno ležeče pod šifro
„Spreten železninar“. 3543-7

Orehe, suhe gobe, kumno, oves

ter sploh vse deželne pridelke kupuje
Anton Kolenc v Celju. 647 53

Pekarija

v novo zgrajeni hiši na Selu, občina
Moste, blizu nove kemične tovarne se
tako odda.
Več se poizve pri **E. Predoviču**,
Ambrožev trg št. 7. 2744-9

Hiša

v Spodnji Šiški št. 130
s šestimi stanovanji, peka-
rijo, prodajalno in gostilno
se takoj proda.
Več pove lastnik. 3025 3

Kontoristinjo

popolnoma večja knjigovodstva ter slo-
venske in nemške korespondence 3069 3
sprejme tovarna testenin
Ed. Zelenka v Ljubljani.

Kontoristinja

z večletno prakso, zmožna slovenskega
in nemškega jezika, išče službe.
Ponudbe pod šifro „O“ na uprav-
ništvu „Slov. Naroda“. 3064-3

Več pomočnikov

sprejme takoj v trajno delo
Iv. Rojina, klepar v Sp. Šiški. 3052-2

200 hl. vina

belega in rdečega ima na prodaj po
jako ugodni ceni na drobno in debelo
vitez plem. Thierry v Sromljah pri
Brežicah. 2722-14

Vse bližje se izve pri **Francu**
Warletzu v Brežicah.

Kontorista,

samea, prostega vseh vojaških dolžnosti,
popolnoma večje slovenščine, hrvaš-
čine in nemščine v govoru in pisavi,
sprejme trdka **Karaš & Stocki**,
Bremen. Nastop začelom oktobra.
Začetna plača 130 mark mesečno.
Blagohotne ponudbe na gorajšjo
trdko. 3049-3

Epilepsija.

Kdor trpi na padavici, krčih in drugih živih
nih boleznih, naj zahteva o tem brošuro, ki
jo sestoji in poštine prosto razpošilja
priv. Schwanen-Apotheke
Frankfurt a. M. 3093 1

Sposobne in zanesljive osebe

kateri želijo postranskega zaslužka kot
krajevni oziroma glavni zastopniki ali trajne
službe kot potniki pri prvovrstni avstrijski

zavarovalni družbi

katera se peča z vsemi važnejšimi panoga-
mi, naj blagovolijo vpsolati ponudbe pod
št. 15-305 Gradec, poste restante 12. 1892 21

Trgovski sotrudnik,

vešč mešane stroke, želi sedanjo
službo menjati do 15. oktobra.
Ponudbe pod „Solidnost 100“
na upravnishvo „Slov. Naroda“. 3061 3

Lep lokal

pripraven za vsako trgovino, v sredi
mesta, s skladiščem in 3 velikimi iz-
ložbenimi okni, se s 1. junijem t. l.
da v najem. — Natančnejše se poizve
pri lastniku Francu Dolencu, Stari
trg št. 1 v Ljubljani. 1900-15

20 izvežbanih dobrih zidarjev

se sprejme takoj v delo,
katero traja do zime, proti dogovorjeni
dobri plači.

Oglasi naj se v Predovičevem
selu, občina Moste pri Ljubljani

Fran Pregelj,
stavniki.

3040-2

Käthe voda za prsi.

Senzacionalno sredstvo v do-
sego čarobnih prsi. Käthe
voda za prsi se rabi samo
zunanje. Zajemeno neškod-
ljivo. Steklenice po 3, 5
in 8 kron poštne proste.
Diskretno pošilja po po-
vzetju 2318-10
Käthe Menzel na Dunaju XVIII
Schulgasse 3, I. nadst. 11.

Avviso.

Ako hočete posestvo ali trgovino
kakršnekoli vrste, hotel, vilo, gostilno, velepo-
sestvo, opokarno, sanatorij itd., tukaj ali na deželi
tako hitro in diskretno kupiti ali prodati,
ali ako bi radi dobili hipotekno posojilo in bi
se radi soudeležili, obrnite se zaupno na poznano

prvo posestno oskrbnishvo
(Erste Realitäten-Verwaltung)
Dunaj VIII., Silbergasse 30.

Prerazredno, strogo pošteno, kulatno in naj-
večje strokovnjaško podjetje. 3944
Zastopstva v vseh krajih Avstro-Ogrske in v
sosednjih državah. Generalni zastopnik pride
v prihodnjih dneh sem. Ako želite njegov brez-
plačni obisk radi ogleda in informacije, se
prosi ti košnjo obvestite na zgornji naslov. —
Največji kupni promet med Dunajem in posam-
nimi deželami.

Gumasto blago

higijenske, kirurške in
tehniške gumaste cevi
vseh vrst, povoščeno
blago in linolej, kiini
pasovi, pasovniki, noga-
vice za krčne žile in pa
— vsi predmeti za bolniško postrežbo —
Lastna delavnica za obvezila v hiši.

M. Gál

TRST, Corso 4. GORICA, Corso Verdi 11.
3069-2

Glasovita moderno urejena tvornica

G. Skrbic
v Zagrebu. Illica št. 40

priporoča svoje na glas
solidne in cene 28
žaluzije
lesene in platinne
rolete, lesene in
železne kapice
za okna in pro-
stori, da jim
več pozornosti poklonite tej solidni tvornici.
Genovniki in proračuni na zahtevo zastopni.

Žalne klobuke vence in trakove

priporoča 37
Benedikt, Ljubljana.

Odlikovan s častno diplomom in zlato ko-
lajno na III. dunajski modni razstavi

1. maja 1904.
pod pokrovit-
eljo. ces. in kr.
Višji častni pre-
svede gospe
nadvojvodinje
Marie Josefine.

P. CASSERMANN
krojaška obrt

v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 3
se priporoča v izgotavljanje moških
oblek kakor tudi vseh avstr. uniform
po najnovejšem kroju.
Priznana solidno delo in zmerno cene.
Pristno angleško blago je v največji iz-
beri vedno v zalogi.

Najbogatejšo zalogo in naj-
raznovrstnejšo izbiro
klavirjev in harmonijev
ima
Alojzij Kraczmér

Izdolovalec klavirjev in sodno za-
prležen z vodenico
Ljubljana Sv. Petra cesta št. 4.
Vedno so v
zalogi
preigrani
pa brezhibni
klavirji.
Pravza-
nem ubi-
ranje in
poprav-
ljanje vseh sistemov. Glavno
zastopstvo dvornih firm L. Bösen-
dorfer na Dunaju, Gebrüder
Singer na Dunaju, August
Förster v Lohburu, Th. Mann-
borg v Lipakem. Za vsak, pri
meni kupljen klavir docela jamčim.
— Najnižja izposojevalnina. —
Držina plačila.

Janje vseh sistemov. Glavno
zastopstvo dvornih firm L. Bösen-
dorfer na Dunaju, Gebrüder
Singer na Dunaju, August
Förster v Lohburu, Th. Mann-
borg v Lipakem. Za vsak, pri
meni kupljen klavir docela jamčim.
— Najnižja izposojevalnina. —
Držina plačila.

Janje vseh sistemov. Glavno
zastopstvo dvornih firm L. Bösen-
dorfer na Dunaju, Gebrüder
Singer na Dunaju, August
Förster v Lohburu, Th. Mann-
borg v Lipakem. Za vsak, pri
meni kupljen klavir docela jamčim.
— Najnižja izposojevalnina. —
Držina plačila.

Janje vseh sistemov. Glavno
zastopstvo dvornih firm L. Bösen-
dorfer na Dunaju, Gebrüder
Singer na Dunaju, August
Förster v Lohburu, Th. Mann-
borg v Lipakem. Za vsak, pri
meni kupljen klavir docela jamčim.
— Najnižja izposojevalnina. —
Držina plačila.

Janje vseh sistemov. Glavno
zastopstvo dvornih firm L. Bösen-
dorfer na Dunaju, Gebrüder
Singer na Dunaju, August
Förster v Lohburu, Th. Mann-
borg v Lipakem. Za vsak, pri
meni kupljen klavir docela jamčim.
— Najnižja izposojevalnina. —
Držina plačila.

Janje vseh sistemov. Glavno
zastopstvo dvornih firm L. Bösen-
dorfer na Dunaju, Gebrüder
Singer na Dunaju, August
Förster v Lohburu, Th. Mann-
borg v Lipakem. Za vsak, pri
meni kupljen klavir docela jamčim.
— Najnižja izposojevalnina. —
Držina plačila.

Janje vseh sistemov. Glavno
zastopstvo dvornih firm L. Bösen-
dorfer na Dunaju, Gebrüder
Singer na Dunaju, August
Förster v Lohburu, Th. Mann-
borg v Lipakem. Za vsak, pri
meni kupljen klavir docela jamčim.
— Najnižja izposojevalnina. —
Držina plačila.

Janje vseh sistemov. Glavno
zastopstvo dvornih firm L. Bösen-
dorfer na Dunaju, Gebrüder
Singer na Dunaju, August
Förster v Lohburu, Th. Mann-
borg v Lipakem. Za vsak, pri
meni kupljen klavir docela jamčim.
— Najnižja izposojevalnina. —
Držina plačila.

Janje vseh sistemov. Glavno
zastopstvo dvornih firm L. Bösen-
dorfer na Dunaju, Gebrüder
Singer na Dunaju, August
Förster v Lohburu, Th. Mann-
borg v Lipakem. Za vsak, pri
meni kupljen klavir docela jamčim.
— Najnižja izposojevalnina. —
Držina plačila.

Janje vseh sistemov. Glavno
zastopstvo dvornih firm L. Bösen-
dorfer na Dunaju, Gebrüder
Singer na Dunaju, August
Förster v Lohburu, Th. Mann-
borg v Lipakem. Za vsak, pri
meni kupljen klavir docela jamčim.
— Najnižja izposojevalnina. —
Držina plačila.

Janje vseh sistemov. Glavno
zastopstvo dvornih firm L. Bösen-
dorfer na Dunaju, Gebrüder
Singer na Dunaju, August
Förster v Lohburu, Th. Mann-
borg v Lipakem. Za vsak, pri
meni kupljen klavir docela jamčim.
— Najnižja izposojevalnina. —
Držina plačila.

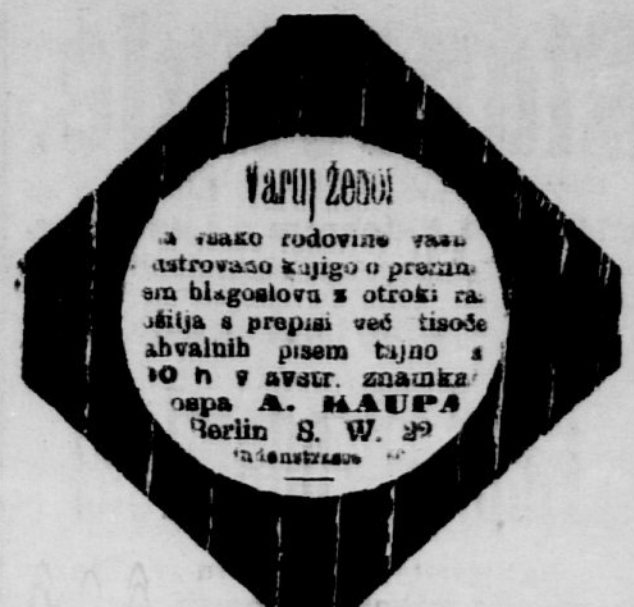
Janje vseh sistemov. Glavno
zastopstvo dvornih firm L. Bösen-
dorfer na Dunaju, Gebrüder
Singer na Dunaju, August
Förster v Lohburu, Th. Mann-
borg v Lipakem. Za vsak, pri
meni kupljen klavir docela jamčim.
— Najnižja izposojevalnina. —
Držina plačila.

Janje vseh sistemov. Glavno
zastopstvo dvornih firm L. Bösen-
dorfer na Dunaju, Gebrüder
Singer na Dunaju, August
Förster v Lohburu, Th. Mann-
borg v Lipakem. Za vsak, pri
meni kupljen klavir docela jamčim.
— Najnižja izposojevalnina. —
Držina plačila.

Janje vseh sistemov. Glavno
zastopstvo dvornih firm L. Bösen-
dorfer na Dunaju, Gebrüder
Singer na Dunaju, August
Förster v Lohburu, Th. Mann-
borg v Lipakem. Za vsak, pri
meni kupljen klavir docela jamčim.
— Najnižja izposojevalnina. —
Držina plačila.

Janje vseh sistemov. Glavno
zastopstvo dvornih firm L. Bösen-
dorfer na Dunaju, Gebrüder
Singer na Dunaju, August
Förster v Lohburu, Th. Mann-
borg v Lipakem. Za vsak, pri
meni kupljen klavir docela jamčim.
— Najnižja izposojevalnina. —
Držina plačila.

Janje vseh sistemov. Glavno
zastopstvo dvornih firm L. Bösen-
dorfer na Dunaju, Gebrüder
Singer na Dunaju, August
Förster v Lohburu, Th. Mann-
borg v Lipakem. Za vsak, pri
meni kupljen klavir docela jamčim.
— Najnižja izposojevalnina. —
Držina plačila.

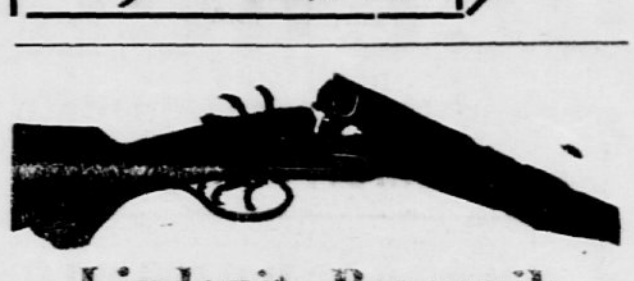

Vapil Zedovi
a vsako rodovino vasa
astrovaso kajiga o prama-
na blagoslova s otroki ra-
diša s prepisi ved tisoče
abvalnih pisem tajno s
10 h v avstr. znanika
ospa A. MAUPA
Berlin S. W. 39

Sveže slive
(češplje) 2906-7
kupi v vsaki množini po najvišji
dnevni ceni trvdka

M. LAVRENČIČ
Sp. Šiška pri Ljubljani št. 231.

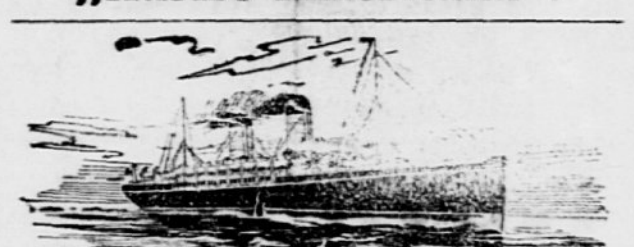
Zlata svetinja
Berolin, Pariz, Rim itd.
3.02 3
Najboljše
koz. čistilo
za zobe
Seydlin
Izdeluje:
O. Seydl
Stritarjeve ulice 7.
Dobiva
se
povsod.

Ljudevit Borovnik
puškar v Borovljah (Ferlach)
na Koroškem

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih
pušek za lovec in strelce po najnovejših
sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi pre-
deluje stare samokresnice, vsprejema vsako-
vrstna popravila, ter jih točno in dobro
zvrhne. Vse puške so na c. kr. prekuške
valnici in od mene prekušene. — Ilustro-
is vni ceniki zastopni. 37

„Austro-Americana“.

Potniki v Ameriko
ki želijo potovati dobro, ceno in
zanesljivo, naj se obrnejo na:

N. I. Avramović in F. Kukulić
v Št. Petru na Krasu
(Hrastje),
v restavraciji Kranjc 29.

— Odhod iz Št. Petra je vsak dan. —
Vsakršnja pojasnila se dajo točno in
brezplačno. 2472-7

Odlikovana
Prva kr. tvornica klavirjev
Ljubljana

Kilserjeve ulice 15 Blizu Gradišča
Rudolf A. Warbinek

— Odhod iz Št. Petra je vsak dan. —
Vsakršnja pojasnila se dajo točno in
brezplačno. 2472-7

Odlikovana
Prva kr. tvornica klavirjev
Ljubljana

Kilserjeve ulice 15 Blizu Gradišča
Rudolf A. Warbinek

— Odhod iz Št. Petra je vsak dan. —
Vsakršnja pojasnila se dajo točno in
brezplačno. 2472-7

Odlikovana
Prva kr. tvornica klavirjev
Ljubljana

Kilserjeve ulice 15 Blizu Gradišča
Rudolf A. Warbinek

— Odhod iz Št. Petra je vsak dan. —
Vsakršnja pojasnila se dajo točno in
brezplačno. 2472-7

Odlikovana
Prva kr. tvornica klavirjev
Ljubljana

Kilserjeve ulice 15 Blizu Gradišča
Rudolf A. Warbinek

— Odhod iz Št. Petra je vsak dan. —
Vsakršnja pojasnila se dajo točno in
brezplačno. 2472-7

Odlikovana
Prva kr. tvornica klavirjev
Ljubljana

AVGUST REPIC
sodar 37
Ljubljana, Kolesarske ulice 16
(v Trnovem
izdeluje prodaja in popravila
vsakovrstne
sode
po najnižjih cenah.

Sumnih ostankov valiko v zalogi.

Pri nakupovanju
manufakturnega in
suknena blaga *
se opozarja na trvdko

HUGO IHL
v Ljubljani
v Špitalskih ulicah št. 4.

Vzorci na zahtevanje poštne prosto.

Tovarna in prodaja olnatih
barv, firneža in lakov.
Električni obrat.
Brata Eberl
Prodajalna in komptar:
Miklošičeva cesta št. 6.
Delavnica:
Igriške ulice št. 8.
Plesarska mojstra a. kr. drž. lo n. kr. priv. juž. želez.
Slikarja napisov.

Stavbinska in pohištvna pleskarja.
Velika izbirtka dr. Schoenfeld-ovih
barv v tubah za akad. slikarje.
Zaloga čopičev za pleskarje, si-
karje in zidarje, štedilnega mazila za
hrastove pade, karbolinje itd.

Posebno priporoča slav. občinstvu
najnovejšo, najboljšo in neprecenljivo
sredstvo za likanje senčnih tal pod
imenom „Sapidol“.

Priporoča se tudi sl. občinstvu za
vse v najnuj stroko spadajoče delo v
mestu in na deželi kot priznana rečno
in fino po najnižjih cenah.

Glavni trg 25, I. nadstropje.

Glavni trg 25, I. nadstropje.

Glavni trg 25, I. nadstropje.

Glavni trg 25, I. nadstropje.

Glavni trg 25, I. nadstropje.

Glavni trg 25, I. nadstropje.

Glavni trg 25, I. nadstropje.

Glavni trg 25, I. nadstropje.

Glavni trg 25, I. nadstropje.

Glavni trg 25, I. nadstropje.

Glavni trg 25, I. nadstropje.

Glavni trg 25, I. nadstropje.

Glavni trg 25, I. nadstropje.

Glavni trg 25, I. nadstropje.

Glavni trg 25, I. nadstropje.

Glavni trg 25, I. nadstropje.

Glavni trg 25, I. nadstropje.

Glavni trg 25, I. nadstropje.

Glavni trg 25, I. nadstropje.

Glavni trg 25, I. nadstropje.

Glavni trg 25, I. nadstropje.

Glavni trg 25, I. nadstropje.

Glavni trg 25, I. nadstropje.

Glavni trg 25, I. nadstropje.

Glavni trg 25, I. nadstropje.

PATENTE preskrbuje
in spravlja
v prid
Inženir in pat. posrednik
J Knöpfelmacher
Dunaj, II. Praterstrasse 37.
Telefon 22132. 3683 49

Vlepo, zračno stanovanje,
z novo opravo se sprejmejo

štirje og. prostovoljci
ali dijaki

s hrano ali brez nje. Cena povsem
nizka. Bližina nove gimnazije ali vojaš-
nice 27. pelka.

Naslov pove upravnishvo „Sloven-
skega Naroda“. 3036 3

Nepremojljiv
dežni plašči
iz orig. angl.

dvojnega blaga iz ovčje volne
z gumijevu vlogu
in pa 30 3-2

gumijevi plašči
vsake vrste za gospode,
dame in otroke.

Vzorci, cene in navodila za mero
z obratno pošto

PAGET & Co.
Dunaj, I., Riemergasse 13.

Ceno češko
posteljno perje!

5 kg novega skubljenega
K 12—, belega, jako mehkega skub-
ljenega K 18—, K 24—, snežno be-
lega, mehkega, skubljenega K 30—,
K 36—. Pošilja se franko proti povzetju.
Tudi se zamenja ali nazaj vzame
proti povrnitvi poštinih stroškov.

Benedikt Sachscl, Lobes 35.
pri Plznu na Češkem. 2476 6

Benedikt Sachscl, Lobes 35.
pri Plznu na Češkem. 2476 6

Benedikt Sachscl, Lobes 35.
pri Plznu na Češkem. 2476 6

Benedikt Sachscl, Lobes 35.
pri Plznu na Češkem. 2476 6

Benedikt Sachscl, Lobes 35.
pri Plznu na Češkem. 2476 6

Benedikt Sachscl, Lobes 35.
pri Plznu na Češkem. 2476 6

Benedikt Sachscl, Lobes 35.
pri Plznu na Češkem. 2476 6

Benedikt Sachscl, Lobes 35.
pri Plznu na Češkem. 2476 6

Benedikt Sachscl, Lobes 35.
pri Plznu na Češkem. 2476 6

Benedikt Sachscl, Lobes 35.
pri Plznu na Češkem. 2476 6

Benedikt Sachscl, Lobes 35.
pri Plznu na Češkem. 2476 6

Benedikt Sachscl, Lobes 35.
pri Plznu na Češkem. 2476 6

Benedikt Sachscl, Lobes 35.
pri Plznu na Češkem. 2476 6

Benedikt Sachscl, Lobes 35.
pri Plznu na Češkem. 2476 6

Benedikt Sachscl, Lobes 35.
pri Plznu na Češkem. 2476 6

Benedikt Sachscl, Lobes 35.
pri Plznu na Češkem. 2476 6

Benedikt Sachscl, Lobes 35.
pri Plznu na Češkem. 2476 6

Benedikt Sachscl, Lobes 35.
pri Plznu na Češkem. 2476 6

Benedikt Sachscl, Lobes 35.
pri Plznu na Češkem. 2476 6

Benedikt Sachscl, Lobes 35.
pri Plznu na Češkem. 2476 6

Benedikt Sachscl, Lobes 35.
pri Plznu na Češkem. 2476 6

Benedikt Sachscl, Lobes 35.
pri Plznu na Češkem. 2476 6

Prva domača slovenska pivovarna G. AUER-jevih dedičev

Ustanovljena leta 1854.

v Ljubljani, Wolfove ulice šte. 12

4012 12: Številka telefona 210.

prerogoča slavnemu občinstvu in spoštovanim
gostilničarjem svoje **izborna**

marčno pivo v sodcih in steklenicah.

Gospodična poučuje
**začetnike klavirja in
glasbene teorije.**
Marije Terezije cesta 4, II. nad., desno.

Sprejema zavarovanja Slovenskega živ-
ljenja po najraznovrstnejših kombinacijah
pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena
druga zavarovalnica Zlati je ugodna
zavarovanja na doživetje in smrt s
manjšajodini se vplačilo.

Vsak član ima po preteku petih let
pravico do dividende.

„SLAVIJA“
vzajemno zavarovalna banka v Pragi.
Res. fond: 38.242.074 78 K. Izplačane odškodnine in kapitalije 91.936.993 72 K.
Po velikosti druga vsajezna zavarovalnica naše države
s vsehobni slovensko-narodno upravo.
Generalni zastop v Ljubljani, čigar pisarna se v lastni bančni hiši
v Gosposki ulici šte. 22.

Zavaruje postopke in premičnine proti
požarnim škodam po najnižjih cenah.
Škodo ocenjuje takoj in najkvalitetneje.
Učiva najboljše sloves, koder posluje.
Dovoljuje iz čistega dobička izdatke
podpore v narodne in občakovinske
namene.

Poslano!

Slav. občinstvu, staršem, šolski mladini ter uradom
dajem na znanje, da sem primoran zaradi pomanjkanja
prostora in svetlobe svojo trgovino na **Mestnem trgu št. 11**
moderno prezidati in ker moram svoje sedanje pro-
store v najkrajšem času izprazniti, **dovoljujem** od danes
naprej vsakemu kupcu, ki si hoče **prav cenó** blago
nabaviti in sicer na vse papirnatne izdelke, pisalne in
risalne potrebščine ter vsake vrste galanterijsko in norim-
berško blago sploh vse, kar je sedaj v zalogi,

10 do 15% popusta od računa

izvzemši šolske knjige in zvezke.

P. n. trgovce na deželi opozarjam na ugodno priliko.
Upam, ker je to redka prilika, da me bo de sl. občinstvo
mnogo posečalo v svojo lastno korist in se priporočam
z najodličnejšim spoštovanjem

FR. IGLIČ

trgovina s papirjem in galanterijo.
Na drobno in na debelo.

Ključavničarstvo
gn. Fasching-a vdova
Poljanski
nasip št. 8
(Reichova hiša)

Mikuláškova
Libuša

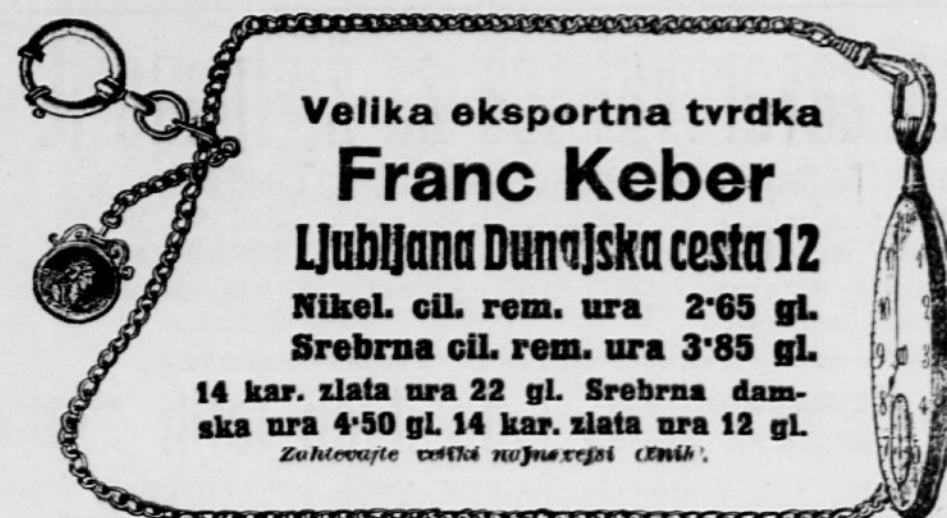

Nova izboljšana, zakonito varov. nedosegij
krema za zobe.

Dobiva se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Cena 25 kr.

Gesto in stremljenje vsakega zaved-
nega Slovana (bodi posluževati se le
domačih izdelkov.

V Ljubljani: 2078 7
Vaso Petričič,
trgovina.
(Tudi na debelo.)

Velika eksportna tvrdka
Franc Keber

Ljubljana Dunajska cesta 12

Nikel. cil. rem. ura 2'65 gl.

Srebrna cil. rem. ura 3'85 gl.

14 kar. zlata ura 22 gl. Srebrna dam-
ska ura 4'50 gl. 14 kar. zlata ura 12 gl.

Zahtevajte ceniki najnujejši cenik.

232-3

Trgovski pomočnik

prva moč

vojašine prost, izurjen v manufakturi, špecerijski in železninski
stroki, zanesljiv računar, soliden, vjuden in spreten prodajalec, se
sprejme pod ugodnimi pogoji **takoj pri tvrdki**
Slavoj Jenko dediči v Podgradu, Jstra.
Ponudbi so priložiti prepisi izpričeval.

3001-4

Hamburg-Amerika Linie
Vožnja traja
dni **6** dni
izvrstna prilika za potovanje
je in ostane
z najnovejšimi leta 1905 in 06 zgrajenimi velikanskimi parniki
"Amerika" 24,000 ton
"Kaiserin Augusta-Victoria" 25,000 ton
toraj še enkrat večji
kakor do sedaj veliki parniki z 8-12,000 tonami
Pojasnila daje zastopnik:
Ljubljana Fr. Seunig,
Kolodvorske-ulice št. 28
Odhod iz Ljubljane vsaki **ponedeljek, torek in četrtek** v tednu.

Občudovanje
vzbujajo povsod novi
„Titania“ parni brzopralni
stroj.

V tretjini prejšnjega časa se opere sedaj perilo bleščeče belo
ob manjšem trganju. Vsak otrok lahko vrti stroj! Pranje je
zabava! Perice sploh ni treba! Prihrani **75 odstotkov** časa,
mila in kuriva. Vsak stroj damo na poizkušnjo. Cene od K 54—
naprej. Prospekti, lepaki, izpričevala zastoj. Zastopniki se iščejo.

Titania Werke, Wels št. 130, Gor. styrijsko.

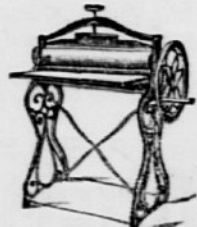
Specialna tvornica za parne pralne stroje, ovijalnike, brzoparilnike za živinsko krmo,
2513-10 sejalne stroje in separatorje. Na tisoče jih je že v obratu.

Munge

povsem iz kovanega železa, z valjci
iz trdega lesa.

Cene od K 40— do
K 100—.

Petletno jamstvo.

Za 18 gld. se dobi:

za gospode

Površnik ali zimski suknja o o
Sacco obleka o o o o o o
Posebne hlače o o o o o o
Modni telovnik o o o o o o

Za 18 gld. se dobi:

za dame:

Modni paletot ali jopa o o o
Kosutni o Pelerina s kapuco
Modno krilo o o o o o o
Buzal o o o o o o o o

Angleško skladišče oblek O. Bernatovič

Ljubljana, Mestni trg šte. 5.

Bogata zaloga konfekcije za dame, dečke in deklice do najfinejših kakovosti po čudovito nizkih cenah.

Za 9 gld. se dobi:

za dečke:

Površnik ali zimski suknja o o
Obleka o o o o o o o o
Posebne hlače o o o o o o
Čepica o o o o o o o o

Za 9 gld. se dobi:

za deklice:

Paletot ali jopica o o o o o
Čela obleka o o o o o o
Pelerina s kapuco o o o o
Čepica o o o o o o o o

Otvoritev trgovine.

Vljudno naznanjam p. t. občinstvu, da otvorim

v četrtek, dne 5. septembra t. l.

v Ljubljani, Židovske ulice 7
trgovino z modnim blagom

za dame in gospode ter vsemi potrebščinami
za šivilje in krojače.

Vsled svoje večletne prakse v tej stroki lahko
zagotavljam, da bom zadovoljila cenjene odjemalce
z najboljšim blagom po nizkih cenah ter vljudno
prosim prav oblega obiska

2958-5

Josipina Podkrajšek

preje poslovojiteljica pri tvrdki A. Šinkovec
dediči na Mestnem trgu.

Naročila po pošti se bodo točno izvrševala.

Národna knjigarna

v Ljubljani
na Jurčičevem trgu 3.

„Narodna knjigarna“ se bo bavila z razprodajo knjig vseh strok in vseh jezikov, z naročevanjem na vsakovrstne nepolitične časopise in se zlasti priporoča za nakup vsakovrstnih

šolskih knjig

za I. in II. drž. gimnazijo, za realko, za učiteljišče, za mestno višjo dekliško šolo, za obrtno šolo in za vse ljudske šole.

Z „Narodno knjigarno“ je združena

trgovina s papirjem, pisalnimi in
✉ risalnimi potrebščinami ✉

ki je preskrbljena z najizbornejšim blagom in priporoča vsakovrstni **papir**: kancelijski, konceptni, pismeni, ministrski, dokumentni, ovitni, barvani in za pisanje na stroj; dalje priporoča svojo bogato zalogo

— **krasnih kaset pisemskega papirja**, —
veliko izbiro vsakovrstnih **svinčnikov**, **peres**, **peresnikov**, **radirk**, **čopičev**, **črnih**, **barv**, **kred** itd. ter vse **risarske** in **slikarske potrebščine** zlasti za **realce** in **gojence obrtne šole**.

Nadalje je v zalogi bogata izbira

trgovskih knjig

vseh vrst v različni vezbi istotako **notezov**, **beležnic**, **odjemalnih knjižic** in sploh vseh potrebščin te stroke.

Lastništvo je poskrbelo za priznano **dobro blago**, določilo kar mogoče **nizke cene** in poskrbelo za **hitro in točno postrežbo** in se priporoča v tej zavesti blagohotni naklonjenosti in podpori slav. občinstva.

Karbolinej Avenarius (od katerega imam samoprodajo za Kranjako)

Mavec (Gyps) za stavbe in kiparje kakor tudi za vsako drugo obrt,

Vse vrste olja in mazila za stroje kakor tudi priznane najboljše

olje proti prahu priporočam po tvorniških cenah

Adolf Hauptmann, Ljubljana

tovarna oljnatih barv, firneža, laka in kileja. 2131 24

Največja zaloga ur, verižic, prstanov in uhanov z briljanti itd.

Kdor hoče imeti trpežno in dobro idočo uro, naj kupi samo znamko „UNION“.

Fr. Čuden, urar in trgovec v Ljubljani, Prešernove ulice. Cenovnik zastoj in poštne prost.

SUKNA

In modno blago za obleke priporoča firma **Karel Kocian** tvornica za sukno v Humpolcu na Češkem. Vzorci franko.

2 gospodični

se sprejmeta na hrano in stanovanje v vrto pri mirni boljši rodbini. Slomškove ulice 23. 3077-3

Klobuke čepice v najnovjših faconah in velikih izberah priporoča **Ivan Soklič** Pod trančo št. 2. Postaja elek. železnice.

Ohranitev zdravega ŽELODCA

tiči največ v ohranitvi, pospeševanju in v uravnavi prebavljanja ter odstranitvi nadležnega vnetja. Preizkušeno, iz izbranih najboljših in uspešnih zdravilnih zeli skrbno pripravljeno, tek obhajajo in prebavljanje pospešujejo in lahko odvajajo domače zdravilo, ki ublaži in odstrani znane naslednje nezmernosti, slabe diete, prehlajenja in sopnega zaprtja, n. pr. gorčico, napenjanje, nezmerne tvorive kislina ter krče je **Dr. Rose balsam za žolodec** iz lekarne B. FRAGNERJA v PRAGI

SVARILLO! Vsi deli embalaže imajo postavno dopolnovano varstveno znamko

Glavna zaloga lekarna B. FRAGNER-ja v Pragi.

Praga, Malá Strana, ogel Nerudove ulice 203.

Po pošti razpošilja se vsak dan.

Cela steklenica 2 K. pol steklenica 1 K.

Proti vpošiljavi K 150 se pošlje mala steklenica in za K 280 velika steklenica, za K 470 2 veliki steklenici, za K 8 — 4 velike steklenice, za K 22 — 14 velikih steklenic poštne prosto na vse postaje avstro-ogrske monarhije.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogrske. V Ljubljani se dobiva pri gg. lekarnih: O. Piccoli, U. pl. Trnkoczy, M. Mar-a detschlager, J. Mayr. 1477-6

Proda

se iz proste roke v konkurzno maso Marije Javoršek, bivše trgovke na Gomilskem spadajoča, na 11.812 K 86 v cenjena

zaloga mešanega blaga z opravo vred.

Kdor želi kupiti, si lahko ogleda blago dne 16. septembra t. l. od 11. ure dopoldne do 3. ure popoldne na lieu mesta na Gomilskem, v vranskem sodnem okraju, katerega dne se bodo tamkaj dajala potrebna pojasnila in sprejemale eventualne ponudbe kupovalcev.

Mihael Jezovšek,

8071-8 kot upravitelj konkurzne mase, c. kr. notar na Vraskem.

Juan Riglar

užitelj-voditelj

Paula Riglar roj. Blaznik

poročena. 3102

Struge na Dolenjskem 15. septembra 1907 Ljubljana

Brez vsakega posebnega obvestila.

Povodom začetka šole!

priporočam za dečke: srajce, spodnje blače, majice, nogavice, kravate, žepne rute, rokavice, čepice, milo, ščetke za obleko, glave in zobe

priporočam za deklice: srajce, blače, spodnja krila, majice, podveze, žepne rute, športne čepice, trakove, pasove, kravate, ovratnike, moderce, torbice, glavnike, ščetke in milo.

P. Magdić modna trgovina Ljubljana, Prešernove ulice 7. 2954-4

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda.

Veljaven od dne 1. maja 1907. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. žel:

4-58 zjutraj. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Trbiž (Samo ob nedeljah in praznikih od 2. junija do 8. septembra.)

7-05 zjutraj. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Gorica, Trst d. ž., Trbiž, Beljak, Celovec.

7-07 zjutraj. Osebn. vlak v smeri: Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

9-05 predpoldne. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Beljak, Celovec, Praga. (Samo od 1. junija.)

11-40 predpoldne. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Gorica, Trst d. ž., Trst d. ž., Beljak, Celovec, Trbiž.

1-05 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

3-45 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Gorica, Trst d. ž., Trst d. ž., Beljak, Celovec, Praga, Trbiž.

7-10 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Rudolfovo, Kočevje.

7-35 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Beljak, Celovec, Praga, Trbiž.

10-40 ponoči. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Gorica, Trst d. ž., Trst d. ž., Beljak, Trbiž.

Dohod v Ljubljano juž. žel:

3-37 zvečer. Osebn. vlak iz Straže-Toplice, Rudolfovega, Kočevja.

5-45 zvečer. Osebn. vlak iz Trbiža, Praga, Celovca, Beljaka, Gorice, Trst d. ž., Trsta d. ž.

11-50 ponoči. Osebn. vlak iz Trbiža, Celovca, Beljaka, Gorice, Trst d. ž., Trsta d. ž.

6-58 zjutraj. Osebn. vlak iz Trbiža, Gorice, Trst d. ž., Trsta d. ž.

8-34 zjutraj. Osebn. vlak iz Kočevja, [Rudolfovega].

11-15 predpoldne. Osebn. vlak iz Trbiža, Praga, Celovca, Beljaka, Gorice.

2-32 popoldne. Osebn. vlak iz Straže-Toplice, Rudolfovega, Kočevja.

4-36 popoldne. Osebn. vlak iz Trbiža, Celovca, Beljaka, Gorice, Trst d. ž., Trsta d. ž.

6-50 popoldne. Osebn. vlak iz Jesenic, Praga, Celovca, Beljaka. (Samo od 1. junija.)

Odhod iz Ljubljane drž. kolodvor:

7-28 zjutraj. Mešani vlak v Kamnik.

2-05 popoldne. Mešani vlak v Kamnik.

7-10 zvečer. Mešani vlak v Kamnik.

10-50 ponoči. Mešani vlak v Kamnik. (Samo ob nedeljah in praznikih.)

Dohod v Ljubljano drž. kolodvor:

6-46 zjutraj. Mešani vlak iz Kamnika.

10-59 predpoldne. Mešani vlak iz Kamnika.

6-10 zvečer. Mešani vlak iz Kamnika.

9-55 ponoči. Mešani vlak iz Kamnika. (Samo ob nedeljah in praznikih.)

(Odhodi in dohodi so naznačeni v srednjeevropskem času.)

C. kr. Parnateljstvo državnih železnic v Trstu.

Knjigarna

KLEINMAYR & BAMBERG

v Ljubljani, Kongresni trg 2

priporoča svojo

popolno zalogo

vseh na tukajšnjih in zunanjih učiliščih, zlasti na tukajšnji c. kr. I. in II. drž. gimnaziji, c. kr. drž. višji realki in c. kr. moškem in ženskem učiteljski, na privatnih, ljudskih in meščanskih šolah uvedenih

šolskih knjig

najnovjših izdaj po najnižjih cenah.

Zaznamki uvedenih učnih knjig se oddajajo zastoj.

Učne knjige

za vse srednje in ljudske šole

v najnovjših odobrenih izdajah,

pisalne in risalne ter druge šolske potrebščine

v najboljši kakovosti in po zmernih cenah

3068-3 priporoča

L. Schwentner

v Ljubljani

Prešernove ulice šte. 3.

obleke za dijake

Želo praktične

priporočata 307-4

po najnižjih cenah

Gričar & Mejač

v Ljubljani

Prešernove ulice 9.